БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 146 (5298)
воскресенье
июлиин
27
1947 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн

СССР-эй хүсэн түгэс флот мандаха болтогой!
Советскэ шэн габьяата морягуудта алдар соло!

Советскэ Уһан-Сэрэгэй Флот

Мүнөөдэр — ССР Союзай Уһан-Сэрэгэй Флодой һайндэр. Энэ үдэр советскэ хүнүүд өөрынгөө флодой алдарта ялалтануудые, морягуудайнгаа баатаршалгые омгорхон тэмдэглэнэ.

Недондо жэлэйхидэл адли, мүн мүнөө жэлдэ советскэ арад Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэрые амгалан тайбан эрхэ байдалда, дайн сэрэгэй хойшолонгуудые усадхахын түлөө, өөрынгөө ажахы болон культурые һэргээн бодхоохын ба хүгжөөхын түлөө шангахан хүдэлмэриин ябажа байһан үедэ тэмдэглэжэ байна.

Манай советскэ Эхэ орон хадаа хуурай газар дайда болон уһан далайнуудаар угаа баян держава мүн. Советскэ Союз болбол хоер океан ба арбан гурбан далайнуудаар хилэтэй. Оронойнгмнай далайн хилэнүүд 46 мянга гаран километр болоно. Советскэ туг намилзуулһан корабльнууд бүхы океанууд болон далайнуудааар ябана.

Советскэ Армитайгаа суг хамта социалистическэ гүрэнөө хамгаалжа байһан Советскэ Уһан-Сэрэгэй Флот хадаа СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүд дотор ехэхэн һуури эзэлнэ.

Советскэ гүрэнэй байгуулагдаһан сагһаа хойшо манай правительство болон большевистскэ парти хадаа уһан-сэрэгэй хүсэнүүдые бүхэжүүлхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн анхаралаа табиһан байха юм. Улаан Армиин байгуулагдахаһаа хойшо удаһгүй, 1918 оной февралиин 14-дэ, Улаан флодые байгуулха тухай декрет В. И. Ленинэй гар табилгатайгаар тунхаглагдаһан байгаа. Гражданска дайнай жэлнүүдтэ манай флодой морягууд болбол манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бэеэ даапхай байдалай түлөө, советскэ засагые бүхэжүүлхын түлөө далай дээрэ ба хуурай газар дээрэ Улаан Армитайгаа хамта ами бэеэ хайрлангүй тулалдаһан байна. Балтийска, Хара, Каспиин, Сагаан далайнууд дээрэ, хэдэн олон нуур болон мүрэнүүд дээрэ сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдтэ эсэргүүсэн манай флодууд болон флотилинууд тэмсэһэн байгаа.

Олон жэлэй турша соо парти, правительство болон нүхэр Сталин өөрөө советскэ державын Уһан-Сэрэгэй Флодые байгуулха тушаа эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилһэн байна. Партиин уряалаар советскэ арад бүхы классуудай корабльнуудые оролдосо ехэтэйгээр байгуулха зуураа, инаг дуратай Эхэ оронойнгоо оборонын түлөө хүсэ шадалаа хайралангүй үгэһэн байха юм. Эдэ айхабтар ехэ хүдэлмэриинь аша үрэнүүд миин хооһоор һалаагүй. Гансал түрүүшын хоер сталинска табанжэл соо Советскэ Союз 500 шэнэ корабльнуудые байгуулаа. Энэ хадаа дэлхэйн түрүүшын дайнай урда тээхи арбан жэл соо хаанта Россин байгуулһан корабльнуудһаа дүрбэ дахин олон байха юм. Немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү дайнай эхилхэ үедэ СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Флот угаа ехэ хүсэтэй ба Верховно Главнокомандалагшын даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэжэ шадамаар болоһон байгаа.

Немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай түрүүшын үдэрһөө эхилээд һүүлшын үдэрнүүд хүртэр, японско-империалистнуудтай хэһэн дайнай үедэ манай морягууд болбол советскэ гүрэнэйнгөө хуурай газар дээрэхи сэрэгүүдтэй хамта тулалдаһан байна. Манай корабльнууд Баренцова далай дээрэ, Мүльһэтэ далай дээрэ, Балтийска ба Хара далайнууд дээрэ, Дальна Вестогто, гол мүрэнүүд ба нуурнууд дээрэ тулалдаһан байха юм. Манай далайн сэрэгэйхид Верховно Главнокомандованиин эльгээһэн газарта, хаанашье һаань баатар зориггойгоор тулалдадаг байгаа. Далайн авиациин летчигууд дайсаниие далайн коммуникацинууд дээрэ, байлдаапай газарта, дайсанай гүнзэгы тылдэшье бута сохидог байба.

Эхэ оромнай сэрэгэй морягуудайнгаа дайшалхы габьяае үндэрөөр сэгнээ. Флодой 209 корабльнууд болон частьнууд онсо шалгарһанайнгаа түлөө Советскэ Союзай орденуудаар шагнагдаһан байна. 160 мянга гаран матросууд, старшинанууд, офицернүүд, генералнууд, адмиралнууд орденууд ба медальнуудые абаа. 507 морягууд болон далайн летчигуудта Советскэ Союзай Геройн хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдоо. Тэдэнэрэй 7 хүниинь Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ хоер дахин абаһан байха юм. Мүнөөдэр, Флодой Үдэртэ советскэ арад болбол Эхэ оронойнгоо үнэн хүбүүдые, Эсэгэ орондоо, Ленин — Сталинай хэрэгтэ хизааргүй үнэн сэхэ байха үзэл сурталаар коммунистическэ партиин хүмүүжүүлһэн баатар геройнуудаа алдаршуулан хүндэлжэ байна.

Советскэ арад болбол Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэрые дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй хоердохи жэлэй түсэбые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө халуун тэмсэлэй эрхэ байдалда үнгэргэжэ байна. Уһан-Сэрэгэй Флот болбол өөрынгөө һайндэрые дайшалхы ба политическэ шанга һуралсалай эрхэ байдалда үнгэргэжэ байна.

Уһан-Сэрэгэй Флот болбол социалистическэ Эхэ оронойнгоо далайн сэрэгэй хүсэн шадалые үшөө ехээр бүхэжүүлхын зорилгоор Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай дүй дүршэлые шудалан хэрэглэхэ, сталинска сэрэгэй наукые, эрхимээр шудалха ёһотой.

Манай Эхэ ороной далайн хилэнүүдые найдамтайгаар хамгаалжа байгаа Советскэ Уһан-Сэрэгэй Флот улам ехэ хүсэтэй болохонь болтогой!

-✶◆✶-

БМАССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сесси нээгдэбэ

Үсэгэлдэр, үдэшын 6 часта, эдир залуушуулай театр соо Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй хоердохи сесси нээгдэбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшэ Б. Л. ЛОБСАНОВ тус сесси дээрэ хэлсэхэ доро дурсагдаһан асуудалнуудые депутадуудай анхаралда табиба:

1. БМАССР-эй 1947 оной гүрэнэй бюджедые баталалга ба БМАССР-эй 1946 оной гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое баталалга.

2. БМАССР-эй Верховно Соведэй нэгэдэхи ба хоердохи сессинүүдэй хоорондо гаргагдаһан БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталалга.

Старейщинын соведэй үмэнэһөө депутат Д. Ж. ЖАЛСАБОН тус хэлсэхэ асуудалнуудые баталха гэһэн дурадхал оруулжа, депутадууд болбол эдэ хэлсэхэ асуудалнуудые нэгэн дуугаар баталан абаба.

БМАССР-эй финансын Министр депутат Н. Д. ВИНТОВКИН түрүүшын асуудалаар элидхэл хэһэн ба бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ депутат В. Н. ИЛЬКОВОЙ нэмэлтэ элидхэл хэһэнэй һүүлээр БМАССР-эй Верховно Соведэй энэ сессиин нэгэдэхи заседани хаагдаба.

Үбһэхуряалгын фронтһоо

Үдэр бүриин график сахиха хэрэгтэй

Үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ ябадал манай колхозой шухалын шухала зорилго мүн. Недондо жэлэйхидэ ороходоо мүнөө жэлдэ хура бороон элбэгэй орожо, газарай шииг нойтон хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ байгаа. Энэ хадаа тэжээлэй бата бэхи база бии болгохо шухала нүхэсэл болоно үгэнэ.

Минии хүтэлбэрилдэг звенодо 15 хүн ажаллана. Эдэнэрэй 10 гараниинь үдэрэйнгөө даалгабариие дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, машинист Самбу Отбоев гэгшэ сенокосилкаар графигай ёһоор 4 га сабшахын орондо аяар 6—7 гектар хүртэр эрхим һайн шанартайгаар сабшана. Тиихэдэ би өөрөө гараар сабшахадаа, үдэрэйнгөө нормые 150—160 процент ходоло дүүргэдэгби. Отбоев ба би нам шэнгээр хүдэлмэрилдэг колхознигууд манай звенодо үдэрһөө үдэр бүри олошоржо байнхай.

Манайхин үглөөгүүр хүдэлмэридөө эртэ гарадаг, үдэшэнь орой ородог гээшэ. Тэрэнһээ гадна, звеногойхид өөһэд хоорондоо мүрысэжэ бэе бэеһээ түрүүлхэ гэжэ нилээд ехээр оролдодог юм.

Би болбол имагтал графигай ёһоор ажалладагби. Тэрэнэйнгээ ёһоор звеногойнгоо хүдэлмэриие хүтэлбэрилдэг байнаб. Хэрбээ үдэр бүриин график зохёогоогүй һаа, ажалай эмхидхэл ба жаяг заршамые һайнаар табижа болохогүй юм.

Манай звено 175 гектар косилкаар, 76 га гараар сабшаха түсэбтэй юм. Тэд, мүнөө 106 гектар косилкаар, 33 га гараар сабшаад байнабди. Мүн тэрэшэлэн манай звенойгойхид үбһэ сабшалга, тармалга, һүрилэлгые нэгэ жэгдээр ябуулжа, шанарай түлөө нилээд тэмсэнэ.

Жамсо Цыренов,—звеньевод.
Түнхэнэй аймагай
«Путь Ленина» колхоз.

Түсэбөө 80 процент дүүргэбэ

БИЧУРА. (Телефоноор абтаба). 1947 ондо малай тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхын түлөө ёһо бүри хабар байхаһаа хойшо бэлэдхэжэ эхилһэн аймагай түрүү колхозууд үбһэхуряалгые эрхим амжалтатайгаар үнгэргэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Афанасьев) үбһэ сабшаха түсэбөө 80,5 процент дүүргээд, мүнөө бүхы хүсэеэ тармалга ба һүрилэлгэ дээрэ гарганхай.

Гараар сабшагшад ба тармагшад нормоео үдэр бүри үлүүлэн дүүргэжэ, имагтал графигай ёһоор ажаллана. Тэдэнэй дундаһаа нүхэд Л. Перфильева, И. Перфильев, С. Никитин ба бусад ажалай үндэр бүтээсэнүүдые түйлажа, бригада ба звенонуудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэнхэй.

Тэрэшэлэн Калининай нэрэмжэтэ (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Бальжинов). «Красный боевик» (правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Куренков) колхозууд түсэбөөнгөө хахад хубиинь дүүргэжэ, үбһэхуряалгаар түрүүшүүлэй зэргэдэ ябана. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хоер звено гараар, нэгэ звено машинаар сабшаха зуураа, үбһэхуряалгые таряахуряалгын эхилтэр заабол дүүргэхын түлөө хоорондоо мүрысэһэн байха юм. Энэ мүрысөөндэ нүхэр Б. Доржиевай хүтэлбэрилдэг звено түрүү һуури эзэлжэ, колхозой правлени ба партиина организациин дамжуулгын Улаан туг абанхай.

М. Иванов.

Хэжэнгынхид хэзээ гээгдэлһээ гараха юм

Хэжэнгын аймагай колхозууд үбһэхуряалгын эгээл зохистой сагые зүбөөр хэрэглэжэ шадангүй, мүнөө болоходо малай тэжээл бэлэдхэлгые таһалдуулха тухандань, хүргөөд байна. Эндэхи олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд «ногооной ургахые хүлеэхэ» гэһэн һанал бодолоо мүнөө хүртэр орхеодүй.

Тэрэнэй эсэстэ июлиин 20-но тус аймагай колхозууд арай гэжэ 4.279 га сабшаһан ба силос дараха түсэбөө миил 16,8 процент дүүргэһэн байха юм.

Түсэбэй ёһоор үбһэхуряалгые августын 5-да дүүргэхын тулада 205 сенокосилка, 674 гар хажууршадые гаргаха гэжэ хараалһан болобошье, тэрэнээ бодото хэрэг дээрэ бэелүүлжэ шадаагүй.

Жэшээлхэдэ, «Комсомол» колхоз үбһэхуряалгада эхилжэ ороһон сагһаа хойшо мүнөө хүртэр оройдоо 30 га сабшаһан байха юм. Эндэ 115 хүнэй орондо 50 хүн, 11 сенокосилкануудай орондо 6 сенокосилка хүдэлмэрилнэ. Тиихэдэ «Заветы Ильича» колхоз 1897 га сабшаха түсэбөө миил 7—8 процент дүүргэнхэй. Гэбэшье, энэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гусев хадаа үбһэхуряалгые хаһа саг соонь дүүргэхэ эрга-боломжонууд манай колхоздо бии байбашье, олонхи колхознигуудай бүхы сагаа гэртээ һуужа, өөһэдынгөө огород дээрэ хүдэлмэрилжэ үнгэргэнэ гэжэ хэлээд лэ өөрөө энээн тушаа бодото хэмжээнүүдые абаадүй байһаар.

Тэрэшэлэн Дээдэ-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз үбһэхуряалгаар мүн лэ иимэрхүү байдалтай.

Колхозуудайнгаа үбһэхуряалгын хүдэлмэринүүдые иимэ харюусалгагүйгөөр хүтэлбэрилжэ байһан аймагай хүдөө ажалай таһагые даагша нүхэр Дарижапов энэ гээгдэлээ ябуур усадхахын орондо, харин энэ тэрэ шалтагаануудые баримталан, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ алдуу дутуунуудые захалад дабтажа байнхай.

Гадна, олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд силос даралга ба витаминнэ үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые тоодоггүй дээрэһээ силос отолхо машинануудаа бүхэли сүүдхэ соо миил хоер гурбан час хүндэлгэдэг ба силосно нүхэнүүдые мүнөө хүртэр заһабарилжа дүүргээдүй байха юм.

Бригада ба звенонуудай ажалай эмхидхэл, жаяг заршам болошогүй һулаар табигдаһан дээрэһээ хүдэлмэриин график эбдэхэ, үдэрэйнгөө даалгабариие дүүргэхэгүй ябадал колхоз бүхэндэ үзэгдэнэ.

Тиин колхозой малые үбһэ тэжээлээр дуталдуулжа, малажалые үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые таһалдуулха эрхэ хэндэшье үгтөөгүй.

Тиимэһээ Хэжэнгын аймагай партиина, советскэ ба хүдөө ажахын хүтэлбэрилэгшэд болбол ВКП(б)-гэй Обкомой XXVII пленумэй тогтоолые үнэн хэрэг дээрэ бэелүүлжэ, малай тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө ябашье дүүргэхэ уялгатай.

Д. Семенов.

Эндэхи колхозууд гээгдэһээр

ЗАИГРАЕВО. (Телефоноор абтаба). Аймагай олонхи колхозууд малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандаһаар.

Үбһэхуряалгаар түрүү зэргэдэ тоологдожо ябаһан үнэгэтэйн сельсоведэй «XVIII партсъезд» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Потемкин) оройдоо 223 га, Ново-Брянска сельсоведэй Тельманай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Матвеев) 245 га сабшаад байха юм. Мүн сабшаһан үбһөө хаһа саг соонь тармаха. ба сомохо тушаа эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шухала анхарал табинагүй.

Гадна, Ленинэй нэрэмжэтэ (Ацагат), Сталинай нэрэмжэтэ (Доодо-Илька), Ленинэй нэрэмжэтэ (Доодо-Курба). «Арбижал», «Оборона СССР», «Улаан Эрхирэг», «III Интернационал» колхозууд үбһэ сабшаха түсэбүүдээ арай гэжэ 3-һаа 6,8 процент хүртэр дүүргэнхэй.

Гэбэшье, дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ баримта дээрэһээ тусхай тобшолол хэжэ, үбһэхуряалгын темпые эрид хурдадхаха тушаа мүнөө хүртэр бодото хэмжээнүүдые абанагүй, һэнаа амархан һуужа байха юм.

Үбһэхуряалгын хүдэлмэринүүдэй шиидхэхы үдэрнүүдые иимэ харюусалгагүйгөөр үнгэргэжэ байһан ябадалые саашадаа гансашье час соо тэсэхын аргагүй.

Тиимэһээ, Заиграйн аймагай партиина, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол энэ талаар эгээл шанга хэмжээ тон дары абажа, колхозуудайнгаа бүхы арга-боломжонуудые имагтал үбһэхуряалгада элсүүлэн, энэ гээгдэлээ ойрын хэдэхэн хоног соо усадхаха уялгатай.

В. Садовский.

★ *СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Флодой үдэр* ★

Улаан тугта Балтийска торпеднэ катернууд походто ябана.
М. Редкинэй фото (ТАСС-эй Фотохронико).

Ургаса хуряалгын үедэ агитатор юу хэхэб

Манай республикын хадалан дээрэ үндэр баян ургаса ургажа байна. Нэгэ хэдэн хоногһоо зарим колхозууд эдеэшэжэ болоһон тарягаа түүбэрилэн хуряажа эхилхэ. Тиигээд хүдөө ажахын тон ехэ ба тон харюусалгатай хүдэлмэри дэлгэрхэнь гээшэ.

Таряахуряалга болбол колхозно таряашадай бүхэли жэл соо хэһэн хүдэлмэриин дүн болодог байха юм. Хэды шэнээн таряа хуряаһан, хэды шэнээн таряа гүрэндөө тушааһан дээрэһээ колхозник бүхэнэй, колхоз, МТС бүхэнэй бүхэли жэл соо хэһэн хүдэлмэри сэгнэгдэдэг байна. Тиимэһээ таряахуряалга болбол партиина, комсомольско организаци бүхэнэй, мүн тус тус коммунист ба комсомолец бүхэнэй хүдэлмэриин шалгалта болохо байна. Энэ шалгалта дээрэһээ, колхозно партиина организацинууд ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолые хэрзэргэ ойлгоод, хэды шэнээн эршэтэйгээр хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байһаниинь харагдаха байна. Энэ хадаа манай эндэхи партиина ба советскэ организацинууд үнгэрэгшэ жэлнүүдэй алдуу эндүүе заһажа, агуухэ Сталинда үгэһэн үгөө бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаха байһанайнь шалгалта болохо байна.

Тиимэһээ энэ хүдэлмэридэ бэлэдхэлгүйгөөр, түсэбгүйгөөр орожо ябашье болохогүй. Юуб гэхэдэ, энэ жэлэй таряахуряалга болбол урда урдынхиһаа онсо илгаатай байха юм. Түбхын түрүүндэ, энэ жэл элбэг дэлбэг ургаса хаахаанагүй ургаһан. недондо жэлэйхиһээ 16.240 гектар ехэ тарилга хэһэн ябадалые хараадаа абаха ёһотойбди. Энэ болбол мүнөө жэл таряахуряалгын үедэ бидэнэй хэхэ хүдэлмэриие улам ехэ ба харюусалгатай болгоно гээшэ. Партиина организацинууд болбол гансахан машина зэмсэгүүдые бэлэдэд болихо бэшэ, харин хуряалгада ябаха бүхы хүнүүдэй дунда политическэ хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ уялгатай. Энэ хадаа эсэстээ болоходоо энэ жэлэй хуряалгын угаа ехэ харюусалгатай байһые колхозник бүхэнэй һайса ойлгожо, хамаг хүсэеэ үгэхэ ябадалыень, хуряалгын хүдэлмэринүүдэй эхинһээнь абаад һүүл болтор эмхитэй гуримтайгаар ябажа, таряа хуряалгые нэгэшье колосын гээлтэгүйгөөр саг соонь үнгэргэхэ, таряатушаалгые агуухэ Октябриин 30 жэлэй ой хүртэр сүм дүүргэхэ ябадалые хангаха ёһотой.

Агитатор бүхэнэй, агитколлектив бүхэнэй хүдэлмэриие һайжаруулангүйгөөр партийно-политическэ хүдэлмэриин энэ шэнэ эрилтэнүүдые хангажа болохогүй байна. Ушар иимэһээ хүдөөгэй агитколлектив бүхэн өөрынгөө эдэ зорилтонуудые бүхы талаһаань хаража үзөөд, тэрэниие бэелүүлхээр бэлэн болохо ёһотой. Партиина организацинууд болбол таряахуряалгын үедэ политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа хабарай тарилгын үедэ түйлаһан дүй дүршэлөө дүүрэн хэрэглэхэ, үндэр баян ургаса абаһан хүнүүд Социалистическэ Ажалай Геройнууд болохо ба орден медальнуудаар шагнагдаха юм гэжэ үргэн ниитэ зондо ойлгуулха зэргэтэй.

Һаяхан ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол 1947 оной ургаса хуряалгын ба хүдөө ажалай продуктнуудые бэлэдхэлгын үедэ Бурят-Монгол АССР-эй колхознигууд, МТС ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-политическэ ба культурна-гэгээрэлэй хүдэлмэриие ябуулха хэмжээ-ябуулганууды баталһан байна. Энээн соо партиин обком болбол хүдөөгэй агитаторнуудай хуряалгын үедэхи зорилтонуудые тодорхойлоод, тэдэнэй хүдэлмэри болбол нютагай байдалтай нягта холбоотой, колхоз, совхоз бүхэнэй тодорхой зорилгонуудые бэелүүлхэ ябадалдань зорюулагдаха ёһотой, колхоз ба совхозой агитколлектив бүхэн хуряалгын үедэ хэхэ хүдэлмэриингөө тодорхой түсэб зохеожо, энэ гүрэн түрын удхатай кампаниие эхилхэ ёһотой гэжэ заана.

Гэбэшье энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандаха ябадал Яруунын айкомой зүгһөө гаража байна. Энэ айком болбол ниитэ-политическэ хүдэлмэриие һайжаруулха тухай партиин Обкомой нэгэнтэ бэшэ заабаринуудые мүнөө болтор ойлгоогүй гү, али бэелүүлээгүй байһан тухайнь тэндэ партийно-политическэ хүдэлмэриин үшөөл муугаар ябажа байһан баримтанууд хэлэжэ үгэнэ. Тэндэхи олохон партиина организацинууд хуряалгын үедэ хэхэ ниитын-политическэ хүдэлмэриин тодорхой түсэбүүдые үшөө зохеогоодүй, ямар хөөрэлдөө, ямар элидхэлнүүдые хуряалгын үедэ хэхэ байһанайнь тэндэхи агитаторнууд мүнөө болтор мэдээдүй байһаар. Мүн ВКП(б)-гэй Хориин, Хэжэнгын айкомуудшье энэ хэрэгтэ шухала анхаралаа табинагүй.

Иигэжэ харюусалгата хэрэгэй хамартаа тулажа ерэхэдэл хараха ябадалые болихо хэрэгтэй. Манай парти болбол али бүхы хүдэлмэриие түсэбэй ёһоор, уридшалан бэлэдхэлтэйгээр ябуулхые эридэг ба һургадаг байна. Политическэ хүдэлмэриие иигэжэ нюдэ балай ябуулжа болохогүй. Тиимэ хүдэлмэри болбол манай хэрэгтэ туһа хүргэнгүй, харин тоһо татажашье болохо байха юм.

Ниитын-политическэ хүдэлмэри гээшэ хүн зониие хүмүүжүүлхэ тон хүсэтэ хэрэг мүн. Тиимэһээ тэрээндэ хайша хэрэгээр хандажа ябашье болохогүй. Энээниие зүбөөр ойлгоһон Түнхэнэй ба Зэдын партиина организацинууд ажал хүдэлмэри дээрээшье муу бэшэ үрэ дүн харуулжа байна. Тэндэхи агитаторнууд мүнөөдэр юу хэхээ һайса мэдэдэг, тэдэнэй хүдэлмэридэ партиин айкомууд саг үргэлжын туһалжа үзүүлдэг байна. Жэшээлхэдэ, ВКП(б)-гэй Түнхэнэй айком болбол агитаторнуудаа ажахын шухала участогуудаар зүбөөр хубаарилан табяад байхадаа. бүхы бригада ба звенонуудта, колхоз ба МТС-үүдтэ ниитын-политическэ хүдэлмэриие алгадгүй ябуулжа байха юм. Тэрэнэй ашаар колхознигуудайнь эдэбхи хэшээл улам дээрэ гараһан. социалистическэ уялгануудаа дүүргэхэ ябадал хангагдажа байна.

Иигэжэл бүхы партиина организацинууд хүдэлмэрилхэ аргатай ба ёһотойшье байна. Тэрэнэй тулада ниитэ-политическэ хүдэлмэриин бүхы формонуудые — политическэ үйлэдбэриин темэнүүдээр хөөрэлдөө хэхэ, газетэ уншаха, социалистическэ мүрысөө, ханын газетэ, радио, кино эдэ бүгэдые дүүрэн хэрэглэжэ, бүхы колхознигуудай ажалда үнэн сэхээр, социалистическэ ёһоор хандаха ябадалые хангаха. Агуухэ Сталинда үгэһэн шахаан тангаригаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ ябадалые хангаха уялгатай.

-✶◆✶-

Амурска Флотилиин амаршалга

Улаан тугта Амурска флотилиин морягууд болбол Уһан-Сэрэгэй Флодой үдэртэй дашарамдуулан, Бурят-Монголой бүхы ажалшадые халуунаар амаршалха зуураа, Таанарай зохеон байгуулхы ажалые болоод манай инаг һайхан Эхэ ороной зүүн зүгэй хилэнүүдые хэрхо һайнаар сахижа байхабди гэжэ мэдүүлнэд.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Социалистическэ мүрысөөе үдэр бүхэндэ хүтэлбэрилхэ

(ВКП(б)-гэй Кабанскын айкомой Пленумһээ)

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилгын дүнгүүдые ВКП(б)-гэй Кабанскын айкомой һаяхан үнгэргэгдэһэн Пленум хаража үзэһэн байна. Айкомой секретарь нүхэр Попов өөрынгөө элидхэл соо, мүн тэрэнэй элидхэл тушаа үгэнүүдые хэлэһэн 14 хүнүүд бултаараа мүрысөөе хүтэлбэрилхэ талаар түйлагдаһан зарим амжалтануудые онсо тэмдэглэһэн байха юм.

— Манай аймаг хадаа хабарай тарилгые республика соогоо хамагай түрүүн 103.4 процент дүүргэһэн байна. Энэ хадаа партийна эхин организацинуудай өөһэдынгөө үүргэнүүдые зүбөөр ойлгоһонһоонь дулдыдаһан байнабшуу, — гэжэ элидхэлшэ хэлээ. Ажалай эрхим жэшээ харуулһан хэдэн олон түрүү хүнүүдэй нэрэнүүдые ба амжалтануудые тоолоо. Тэдэнэй тоодо жэлэйнгээ түсэбые үшөө июниин 20-до 119 процент дүүргэһэн Константин Поломошиной тракторна бригада (Тимлюйскэ МТС), нэгэ анзаһатай плугаар тарилгын үе соо 81 гектар газар хахалһан Кузьма Авелин ба морин сеялкээр 110 гектар газарта үрһэ хаяһан Петр Корытов («Путь Социализма» колхозой гэшүүд), мүн морин сеялкээр 150 гектар газарта үрһэ хаяһан 65 наһатай нүхэр Марков (Кировэй нэрэмжэтэ колхоз) ба бусадай нэрэнүүд ороолсоно. Коммунистнууд-стахановецууд Алферов, Харганольцев, Анастасия Чумакова ба бусадай ажалай ба политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай нүхэр Попов хэлэһэн байна.

Нийтэ колхознигуудые үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ татажа элсүүлһэн тухайгаа «Путь социализма» колхозой дэргэдэхи партийна эхин организациин секретарь нүхэр Курбатов дэлгэрэнгытэйгээр хэлээ. «Коммунистнуудайнгаа хүсые хубаарилха ябадалда бидэнэр нэн түрүүндэ анхаралаа табиһан байнабди. Тарянажалаймнай 4 бригаданууд бригадирнууд бултаараа коммунистнууд юм. Мүн малажал дээрэ мүн лэ коммунистнууд бии юм. Харюусалгатай ба эмхидхэлэй хэмжээнүүдэй үлүүсэ хэрэглэгдэхэ хүдэлмэри бүхэндэ коммунистнуудаа хабаадуулдаг байнабди», — гэжэ нүхэр Курбатов үгэ хэлэхэ зуураа тэмдэглээ. Гадна, бригада, звено ба колхознигуудай хоорондо социалистическэ мүрысөөе яажа дэлгэрүүлһэн ба тэрэнэйнгээ хүсэтэй байхын түлөө ямар хэмжээ ябуулгануудые абаһан тухайгаа тодоор хэлэжэ үгөө.

Тус «Путь Социализма» колхоздо показателиин досканууд бии. Мүн правлени ба партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан туг байгуулагданхай. Эрхим түрүү колхознигуудые шагнаха гэһэн тусхай зээри колхознигуудай хамтын суглаагаар һомологдоһон байха юм. Коммунистнууд ба агитаторнууд нийтэ-политическэ ба агитационно-пропагандистска угаа ехэ хүдэлмэри бодотоор ябуулһан ба ябуулжашье байна. Эдэ бүгэдын ашаа үреэр горьтойхон амжалтанууд түйлагдажа, тус колхоздо аймгүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй айкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагданхай.

Тус Пленум болбол социалистическэ мүрысөөе хайша хэрэгээр хүтэлбэрилжэ, энээнһээ уламжалан ажахынгаа зарим зорилгонуудые түйлададаггүй байһан ябадалнуудые элирүүлээ. Илангаяа Тимлюйскэ МТС-эй коммунистнуудай хүдэлмэри шүүмжэлэгдэһэн байна. Тус МТС-эй бүхы бригадануудта коммунистнууд бии юм. Тэдэ 18 бригаданууднаань оройдоо нэгэниинь хабарайнгаа хүдэлмэринүүдые бүхы түрэлөөрынь дүүргэһэн байна. Иимэ байдал эндэхи коммунистнуудай социалистическэ мүрысөөндэ ямаршье анхаралаа табяагүй дээрэһээнь бии болоһон байха юм.

Аймагай зарим колхозууд буртаг үбһэнтэй тэмсэхэ ябадалые мартажархинхай. Аймаг соо оройдоо 1300 гектар талмайһаа буртаг үбһэн түүгдэһэн байна. Кабанскын сельсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ, Чапаевай нэрэмжэтэ ба «Путь Ленина» колхозууд энэ хүдэлмэридэ оройдоо ороодүй.

Шэнэ ургаса хуряалгада бэлэдхэл хэжэ эхилхэ саг ерэшэнхэй. Гэбэшье, хэдэн олон колхозууд энэ талаар ямаршье бодото ажал хээдүй. Һарабшатай шэнэ гү, али заһабарилагдаһан хуушан ток гэжэ хаанашье үгы. Аймаг соохи 90 жаткануудһаа оройдоо 14-ниинь, 14 комбайнһаа — 6-ниинь. «МК—1100» гэжэ 8 молотилкоһоо — 2-ынь заһабарилагдаад байна.

Эдэ бүгэдэ хадаа колхозуудай дэргэдэхи партийна организацинуудай ажахынгаа асуудалнуудта һаналаа табидаггүйень, мүн социалистическэ мүрысөөе хүтэлбэрилдэггүйень гэршэлнэ. Иимэ дутуу дундануудаа дары усадхаха шухала гэжэ Пленумдэ хабаадалсагшад тэмдэглэһэн байна. Мүн хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы шиидхэбэри абажа, партийна организацинуудай эрхэ бэшэ дүүргэхыень уялгалаа.

Г. Субботин.

Г. Ленхобоев.
В. ПАНОВОЙ фото.

Дунда байсын оройһоо...

—Эгээл 17 жэлэй саанһ 1930 ондо хэрмэ агнажа, Баянголой зүүн хойто үндэр байсануудаар ябажа байгаа һэм. Боро хараан боложо, тэнгэридэ одо мүшэд ялаллажа байһан үе һэн. Энэ үдэр ан наашатайшье байгаа һэн ха... Гурбан үндэр байсын дунда байса дээрэ гараад амаржа һууҳадаа, зүүн тээшээ хаража һууҳадам Улан-Удэ городой олон мянган тоото электрын галнууд одо мүшэд шэнгеэр ялалзажа ехэл һайхан байгаа һэн.

Тиин би энэ жэлдэ, тэрэ үедэ Улан-Удын бараг томо завод болохо гүрэнэй механическа заводто ерэжэ хүдэлмэрилжэ эхилээ һэм,—гэжэ тус завод дээрэ 17 жэл хүдэлһэн алдарта стахановец ба модельщик Галдан Ленхобоевич Ленхобоев хөөрэнэ.

Нүхэр Ленхобоев гүрэнэй механическа завод дээрэ модоной дархаар хүдэлмэрилхэ зуураа, өөрынгөө нэтэрүү оролдолгоор модельщик боложо шадаа. Энэ нүхэрэй хэжэ шадахагүй юумэн байхагүй. Ямаршье нарин дарханай бүтээдэг зүйлнүүдые бүгэдыень бүтээжэ шададаг болоһон байха юм. Энээнэй хажуугаар бусад олон дүршэлтэй. Токарна станогто ошоходоо, токарь болодог, фрезерна станогто ошоходоо, фрезеровщик болодог, хяһа хөөргын хажууда ошоходоо, түмэршэ дархан болодог, инструментальна цехтэ ороходоо, нарин приборнуудые заһаха лекальщик болодог, өөрынгөө цехтэ ерэхэдээ, модельщик болодог, техническэ таһагта ерэхэдээ, чертежник болодог ба мүн бусад нилээд олон орео бэрхэ үйлэдбэриин дүршэлнүүдые шудалһан байнэ.

Эгээл иимэ дээрэһээнь, заводой бүхы хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүд энэ нүхэрые «бүхы хэрэгэй мастер» гэжэ зүбөөр нэрлэдэг байха юм.

Нүхэр Галдан Ленхобоев болбол жэлһээ жэлдэ хэдэн хүнэй бүтээхэ ажалые гансаараа бүтээдэг тулада, стахановец гэжэ хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдоһон ба 1947 ондо хахад жэлэй турша соо жэлэйнгээ даалгабари дүүргэһэнэйнгээ түлөө шэнэ сталинска табанжэлэй түрүүшүүлэй «Городской Хүндэлэлэй Дэбтэртэ» бэшэгдээ.

Энэ нүхэр хадаа гансахан лэ ажал хүдэлмэридөө бэшэ, мүн олониитын хүдэлмэридэ агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэридэ ходоһоо эдэбхитэйгээр хабаададаг, гадна, үйлэдбэриие уралан нарижуулгын ашагтай туһатай дурадхалнуудые оруулжа, тэрээнээ үйлэдбэридэ хэрэглэхэ арга-боломжонуудыень тодорхойлдог байна.

Мүнөө нүхэр Ленхобоев шэнэ Сталинска табанжэлэй хоердохи жэлэй һүүлшын хахад жэл соо үшөө нэгэ жэлэй даалгабариие дүүргэхэб гэһэн уялга абаа.

Ж. Базаров.

Японитой хэгдэхэ эб найрамдалай договорые бэлэдхэхэ тухай

Июлиин 11-дэ СССР-тэ һуугаа США-гэй элшэн сайд г-н Смит гэгшэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовтой уулзажа, мэдүүлгэ хээд, Японитой хэгдэхэ эб найрамдалай договорые зохеохо тушаа 11 державануудай конференциие энэ оной августын 19-дэ зарлахаар хараалан Америкын Холбоото Штадуудай правительствын һануулан дурадхаһан бэшэгые барюулха зуураа, тэрээнтэй дашарамдуулан энэ асуудал тушаа өөрынгөө һанамжые хэлэхые гуйжа советскэ правительстводо хандаһан байна.

Тэрэ һануулан дурадхаһан бэшэг соо заагдахань хадаа, энэ зорилгоор Холбоото Штадуудай правительство болбол Дальневосточно комиссиин бусад 9 членүүдтэй, тусхайлбал: Австрали, Канада, Хитад, Франци, Инди, Нидерланди, Шэнэ Зеланди, Филиппины болон Нэгэдэмэл Королевствотэй тиигэжэ һаналаа андалдаха ябадалда оробо гэнэ.

Тус конференцида Дальневосточно комиссиин членүүд-гүрэнүүд гэхэ гү, али Холбоото Штадууд, Советскэ Социалистическэ республикануудай Союз ба дээрэ нэрлэгдэһэн 9 гүрэнүүдэй хабаадалсаһаа һайн байха тухай, мүн тэрэшэлэн договорой зохеогдожо байха үедэ сэхэ һонирхоһон державануудтай консультацинуудые эмхидхэхэ ябадалые хялбар болгохо тухай һануулан дурадхаһан бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Саашадаа һануулан дурадхаһан бэшэг соо Холбоото Штадуудай правительство болбол договор зохеогдожо байха үедэ өөрынгөө һанамжые хэлэхэ арга-боломжо Японитой дайн сэрэг хэжэ байһан бүхы гүрэнүүдтэ олгогдохо еһотой ба Японитой дайн сэрэг хэһэн гүрэнүүдэй конференци дээрэ договорой проект зохеогдоһонойнгоо һүүлээр хаража үзэгдэхэ тухай һанамжые баримтална гэжэ заагдана.

Тэрэшэлэн бэшэг соо ингэжэ хэлэгдэнэ: августын 15-да нээгдэхэ Рио-Де-Жанейро дахи конференци дээрэ США-гэй гүрэнэй секретариин сулөөгүй байһанай дашарамда США-гэй правительство болбол конференциие гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хабаадалгатайгаар зарлаха тухай дурадхалые бэелүүлэгдэмөөр бэшэ гэжэ тоолоно ба тиимэ конференци түрүүлэн гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй орлогшонорой ба экспертнүүдэй составтайгаар үнгэргэгдэхэ гэжэ тухайлна.

Конференци зарлаха газар хадаа Вашингтон гү, али тэрээнһээ дүтэ гү, али Сан-Франциско гэжэ хараалагдана.

Июлиин 22-то г-н Смит гэгшээр дамжуулан советскэ правительство США-гэй правительстводо доро дурсагдаһан харюу эльгээгээ:

Энэ оной июлиин 11-дэ Америкын Холбоото Штадуудай элшэн сайд г-н Смит болбол Холбоото Штадуудай правительство хадаа Дальневосточно комиссиин хабаадагшад болохо 11 державануудай түлөөлэгшэнэрэй хабаадалгатайгаар Японитой хэгдэхэ эб найрамдалай договор зохеохо тушаа конференциие энэ оной августын 19-дэ зарлахаар хараална гэжэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовто мэдээсээ: Тиихэтэйгээ хамта Холбоото Штадуудай Правительство болбол Дальневосточно комиссиин өөһэдынгөө түлөөлэгшэдтэй байһан үлэгшэ державануудай правительствонуудай энэ асуудалаар нэгэ талын хэлсээнүүдые эхилһэн байна.

Тиимэ болохолоороо, Холбоото Штадуудай правительство болбол өөһэдынгөө тусын шиидхэбэриин гуримаар ба Советскэ Союзай, Хитадай, Великобританиин правительствонуудтай консультациигүйгөөр хээд, Японитой хэгдэхэ эб найрамдалай договорые зохеохо тушаа конференциие бэлэдхэлдэ оробо. Тиихэтэй хамта, дүрбэн державанууд — Америкын Холбоото Штадууд, Советскэ Союз, Хитад болон Великобритани — өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдээр агрессигүй Япониие илаха ябадалые түйлаһан үшөө Японитой дайн сэрэгэй ябажа байһан үедэ дайн хэхэ тухай асуудалааршье, тэрэшэлэн дайнай һүүлдэхи зохеон байгуулгын асуудалааршье хоорондоо тодорхой хэлсээнүүдые түйлаһаниинь мэдээжэ. Каирска декларации, Ялтинска конференциин шиидхэбэринүүд ба Потсдамска декларации мэтын документнүүдые заахада болоно байна.

Тэрээнһээ гадна, Японитой дайн сэрэг дүүрэһэн хойно Холбоото Штадууд, Великобритани болон Советскэ Союз мүн тэрэшэлэн тэрээндэ нэгэдэһэн Хитад болбол Москвада 1945 оной декабрьска хэлсээн соо эдэ дүрбэн оронууд Япони тушаа союзна советтэ хабаадаха ба Вашингтондохи Дальневосточно комисси өөрынгөө шиидхэбэриие заагдаһан дүрбэн державануудай түлөөлэгшэнэрэй заатагүй зүбшөөрэлтэйгөөр баталан абаха гэжэ тогтооһон юм, тиигэжэ Японидохи дайнай һүүлдэхи байдалай асуудалнуудта тэдэ гүрэнүүдэй тухай һонирхоһон ябадал мэдэрэгдэһэн байгаа.

Заагдаһан ушарһаа советскэ правительство болбол Японитой хэгдэхэ эб найрамдалай договорые зохеохо тушаа конференци зарлаха тухай асуудал Холбоото Штадуудай правительствоор нэгэ талын гуйлмаар Советскэ Союзай, Хитадай болон Великобританиин правительствонуудтай уридшалан консультациигүйгөөр шиидхэгдэхэ ябадалда зүбшөөржэ шадахагүй байна. Тэрэнһээ байтагай, Америкын Холбоото Штадуудай үсэхалаар байгуулагдаһан гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Совет болбол эб найрамдалай договорнуудые зохеохо тушаа хүдэлмэриие бэлэдхэхын зорилгоор лэ байгуулагдаһан байгаа, тиимэһээ тус Совет болбол Японитой хэгдэхэ эб найрамдалай договорые бэлэдхэхэ үедэ тоогдонгүй байжа болохогүй.

Заагдаһан һанаашалгануудтай зохицуулан советскэ правительство болбол Японитой хэгдэхэ эб найрамдалай договорые зохеохын зорилгоор конференци зарлаха тухай асуудал дээрэ нэрлэгдэһэн дүрбэн державануудай түлөөлэгшэнэрэй составтайгаар гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Совет дээрэ уридшалан хаража үзэгдэхэ шухала гэжэ тоолоно.

Японитой хэгдэхэ эб найрамдалай договорые зохеохо асуудалнууд тушаа гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Советэй зарлаха болзорые хэлэхэ юм һаа, советскэ правительство болбол Вашингтондо байгаа СССР-эй, Хитадай ба Великобританиин элшэн сайдууд США-гэй түлөөлэгшэнэртэй хамта тэрээндэ һонирхоһон бүхы правительствонуудта тон дүтын ямар болзорой таатай зохид байһаниие, хаража үзөөд, заагдаһан советэ зарлаха ябадалые түргэдхэхэ дура хүсэлые харадаа абалсаха гэжэ хэлэхэ байна.

(ТАСС).

Колхозоо улам хүгжөөхын түлөө тэмсэхэ

(Колхозой коммунистнуудай суглаанһаа)

ИВОЛГА, (Телефоноор абтаба). Һаяхан «Улаан-Оронго» колхозой партийна эхин организациин коммунистнуудай хамтын суглаан үнгэргэгдэбэ. «ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой XXVII Пленумэй дүнгүүд» гэһэн асуудалаар партийна бюрогой секретарь нүхэр Р. Б. Бимбаев элидхэл хэлэһэн байна.

Хабарай тарилгын хүдэлмэринүүдэй дүнгүүд ба энэ оной түрүүшын хахад соо ал усхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбэй яажа дүүргэгдэжэ байһан тухай элидхэлшэ тогтон хэлэбэ. Тиин 19 толгой адуу моридой, 13 толгой хони ямаадай түсэбһөө үлүү байбашье, эбэртэ бодо малнай 7 толгойгоор дутана гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ. Мүн нүхэр Бимбаев болбол коммунистнуудай хүсые ямараар хубаарилһан тухайгаа хэлэһэн байха юм. Хабарай тарилгын үедэ тарянажалай бригаданууд 10 коммунист хүдэлмэрилөө һэн. Малажал дээрэ 3 коммунист хүдэлмэрилнэ. МТФ ба ТФ-е даагшадаар коммунистнууд ажална.

Элидхэлшэ болбол партийна организациин урда байгаа зорилгонууд дээрэ нилээд удаан тогтон хэлэһэн байна. Илангаяа ургаса хуряалгын хүдэлмэринүүдые эрхэмтэйгээр дүүргэхэ тушаа хэлээ. Элбэг үбһэ хуряагаад байбал бидэнэр адуу малайнгаа ашаг шэмыень дээшэлүүлжэ шадаха байнабди. Тиимэһээ хуряаһан үбһөө гутаахагүй гэжэ нэн түрүүндэ оролдохо еһотойбди. Энэнние түйлахын түлөө бидэ коммунистнууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха еһотойбди. Хабарай тарилгын үедэ агитаторнуудай һайнаар хүдэлмэрилдэг байгаа һаа, мүнөө ажалайнгаа эршые һуладхаа, — гэжэ элидхэлшэ шүүмжэлэн хэлэбэ. Саашанхи үгэ соогоо нийтэ-политическэ хүдэлмэринүүдые яажа ябуулха тухайгаа хэлэһэн байна.

Тус элидхэл тушаа эндэ байлсаһан 24 хүнүүдэй, 8-ниинь үгэ хэлээ. Артелиин Уставые эбдэхэ ябадалнууд гүйсэд усадхагдаагүй байһаар. Жэшээлхэдэ, зарим колхознигууд бууса шалараайнгаа газарые Уставай хараалһанһаа ехэ болгосон ашаглажа байна. Мүн колхозоймнай газар дээрэ зарим эмхи зургаануудта хабаатай адуу мал дураараа бэлшэнэ. Эдэ бүгэдые эсэслэн хорижолоод байбал бидэнэр парти ба правительствын шухала эрилтые дүүргэхэ ба колхозойнгоо хүгжэлтые арбидхаха байнабди,—гэжэ үгэ хэлэһэн нүхэр Д. Д. Очиров тэмдэглэбэ.

Тус колхоз июлиин 22-ой байдалаар 714 га талмай сабшаад байна. Хараалагдаһан түсэбэйнгөө еһоор 1200 га талмай энэ үдэр сабшагдаад байха еһотой байгаа. Ямар ушараар иимэ гээгдэлэй гараһан тухай коммунистнууд нүхэд Ринчинов, Будаев ба бусад хэлэһэн байна. Иимэ таһалдалтай байдалай шалтагыень тодорхойлбол, үбһэхуряалгын хүдэлмэридэ ажал хэжэ шадаха бүхы хүнүүд гартагдаадүй, жаяг заршамай һула дээрэһээ болоһон байна. Энэнь правлениин хүтэлбэрилэгшэдэй болон бригадирнуудай хангалтагүй ажалые гэршэлнэ. Энэ талаар № 5 бригада (бригадирынь нүхэр Б. Лобсанов) бусадһаа үлүүсэ илгарна. Тус бригадада ажалай жаяг заршам сахигданагүй. Мүн энээн дээрэһээ үндэһэлжэ ажалай бүтээсэ тон бага байха юм.

Тус суглаан дээрэ Саянтын МТС-эй партийна организациин секретарь нүхэр Е. П. Сергеева байлсажа, хэдэн заабаринуудые үгэһэн байна. Илангаяа комбайн заһабарилгын удаарүулагдажа байһые, тарянанай полинууд дээрэһээ буртаг үбһэнэй гүйсэд түүгдээгүйе, ажал эмхидхэхэ талаар бии байгаа дутуу дундануудые энэ нүхэр шангаар шүүмжэлһэн байна. Тиигэхэ зуураа эдэ дутагдалнуудые дары усадхаха тушаа хэдэн үнэтэ дурадхалнуудые оруулба.

Коммунистнуудай энэ суглаан болбол хэлсэһэн асуудалаараа дэлгэрэнгы ба тодорхой шиидхэбэри баталан абаха зуураа, энэ шиидхэбэриие коммунист бүхэн эрхэ бэшэ дүүргэхэ гэжэ уялгалаа.

Д. ГУНЗЫНОВ.

Комсомольско хүдэлмэри ябуулагданагүй

Мүнөө хүдөө нютагуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри хаа-хаанагүй ябуулагдажа байна. Тэдэ Закаменай аймагай «Улаан Баатар» гэжэ хүдөө ажалай артелиин дэргэдэхи комсомольско эхин организациин гэшүүд энэ хүдэлмэридэ үшөө хабаадалсанагүй. Тус организациин секретарь нүхэр Балма Цыбенов болбол комсомолойнгоо хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа ямаршье хүдэлмэри ябуулнагүй. Энэ оной мартын 5-һаа хойшо тус организациин гэшүүдэй хамтын суглаан болоогүй байха юм.

Социалистическэ адуу малдаа үбһэ тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ эндэхи комсомолецууд хабаадалсанагүй. Союзнабэшэ залуушуулай дунда политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тон һулаар ябуулагдана. Тэдэ, партийна эхин организаци болбол комсомольско организациин хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа анхаралаа бүришье табидаггүй байна. ВЛКСМ-эй Закаменай айком болбол энэ организациин хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа дары хэмжээ абаха еһотой.

В. Будаев.

Колхозуудта бүри ехэ туһаламжа үзүүлхэ

(Улан-Удэ городой Городской районой партийна эдэбхитэдэй суглаанһаа)

— Ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэришэд, городуудай ажалшад болбол энэ нийтэ колхозно тарьяашадтай хамта ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй февральска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэлсэжэ байна. Улан-Удын Городской районой ажалшад энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Түбхын түрүүндэ, колхозууд болон МТС-үүдые шефтээ абаха ябадал олонхи хүдэлмэришэдэй ба алба-хаагшадай коллективүүдтэ дэлгэржэ байна, — гэжэ ВКП(б)-гэй райкомой секретарь нүхэр Хамаганов районойнгоо партийна эдэбхитэдэй һаяхан болоһон суглаан дээрэ хэлэбэ.

Тус суглаанда хабаадалсагшад болбол ВКП(б)-гэй областной Комитедэй XXVII Пленумэй дүнгүүд тухай» асуудал үргэлжэ хэтэ б... Суглаан шүүмжэлхэ ябадал болобо. Энээнһээ мэдэхэдэ, зарим ... ба албахаагшадай коллективүүд болбол колхозуудые еһо тэдыгээр шефтээ абаһан байна. Мүн олон тооной предприятинуудай туһалбариин ... огородойнгоо хойноһоо һайн ... хэхэ, тэрэшэлэн энэ ургасые хоролтогүйгөөр саг болзор соонь абаха тушаа бэлэдхэлэй хүдэлмэри хангалтагүйгөөр хэжэ байха юм.

Мүнөө тус районой партийна ба комсомольско эхин организацинуудһаа 56 эдэбхитэй хүнүүд хүдөө нютагуудта гаража, колхозно тарьяашадай дунда политическо-гэгээрэлэй болон агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэринүүдые үргэнөөр хэжэ, үбһэхуряалга дээрэ ябадаг колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Тэрээнтэй хамта эдэнэй олонхинь үбһэ сабшалгада бэеэрээ хабаадалсана. «Главснабсбыт» гэжэ эмхиин парторганизациһаа томилогдоһон нүхэр Дуров гэгшэ колхозно тарьяашадай дунда агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Энэ нүхэр хадаа «Дайнай һүүлэй үедэ хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлхэ хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ЦК-гэй түүхэтэ тогтоолые колхознигуудта һайнаар ойлгуулжа үгэдэг болоо.

Тэрэшэлэн социальна тэдхэмжын Министерствын парторганизациһаа хүдөө нютагта гаргагдаһан нүхэр Потапова мүн лэ эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилжэ, колхознигуудай дунда хүндэтэй агитатор болонхой. БМАССР-эй финансынуудай Министерствын коллективэй гэшүүдэй томилһон нүхэр Андреева гэгшэ Заиграйн аймагта ошоод, колхозой үбһэхуряалгын бригадада агитатораар хүдэлмэрилнэ. Тэрэнэй хэһэн агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриин ашаар тус бригада партиин айкомой болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг абаад байна.

Городһоо хүдөө нютагуудта гараһан агитаторнуудай хүсөөр И. В. Сталинай биографи арад нийтэдэ үргэнөөр ойлгуулагдана. Пединститудай ба педучилищиин багшанар нүхэд Тюшев, Белоусов болон бусад хүдөө нютагуудта гаража, политическэ техэтэй элидхэл ба лекцинүүдые хэдэн дахин уншаһан байха юм.

Тэрээнһээ гадна, Гүрэнэй филармониин артистнууд ба городой уранзураашад нүхэд Сампилов, Мэрдыгеев, Павлов гэгшэд колхозуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һайжаруулха талаар ехэхэн хүдэлмэри хэһэн байна. Хориин МТС-ые шефтээ абаһан городской электростанциин коллектив энэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хээ. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй автоуправлениин коллектив өөһэдынгөө машинаар 3 мянга шахуу центнер үрһэ хүрэнгэ колхозуудта зөөжэ үгэһэн байна.

Гэхэтэй хамта «Маслобаза», «Заготзерно» болон бусад хэдэн эмхи зургаануудай зүгһөө колхозуудта шефскэ туһаламжа үгэхэ ябадалые тоологгүй байһан ябадал суглаан дээрэ элирүүлэгдэбэ. Тэрэшэлэн Бурмонторгын коллектив хүдөө нютагуудта культурна худалдаа-наймаа үргэнөөр эрхилжэ, колхознигудай түрүүшын эрилтые хангаха талаар тон бага хүдэлмэри хэһэн байна. Столовонуудай трестын, Главунивермагай болон бусад коллективүүд болбол колхозуудые шефтээ абаха хүдэлмэриие еһо тэдыгээр хэһэн ушарнууд байгаа.

Элидхэлшэ нүхэр А. Хамаганов болбол кадрнуудые политическээр хүмүүжүүлхэ ба зүбөөр тааруулан табиха асуудал тухай нилээдгүй тодоор тогтон хэлэбэ. Тэдэ. ВКП(б)-гэй райкомой кадрнуудые эрхилхэ таһагай зүгһөө кадрнуудые зүбөөр хубаарилжа табиха тушаа гол анхаралаа табидаггүй байһан дээрэһээнь, зарим түргэ гүргэн һэлгэхэ гэхэ гү, али кадрнуудые энээ хүдэлмэридэ шэлжүүлхэ ябадал үсөөн бэшэ үзэгдэнэ. Үнгэрэгшэ 6 һарын туршада тус районой партийна эхин организациин секретарьнуудһаа 19 хүн, комсомольско эхин организацинуудай секретарьнуудһаа 17 хүн һэлгэгдэһэн байха юм.

Партийна эдэбхитэдэй суглаан болбол хүдөө нютагуудта үргэн ехэ туһаламжа үзүүлхын тулада городой ажахын эмхи зургаануудай автомашинануудые, бусад транспортнуудые тарьяахуряалгын ба тушаалгын үедэ колхозуудта гаргаха гэжэ шиидхэбэри соогоо тэмдэглэбэ. Мүн идейно-теоретическэ дүүрэн бэлэдхэлтэй коммунистнуудые агитаторнуудаар томилхо тушаа партийна эдэбхитэдэй суглаан гол анхаралаа табиһан байна.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа зохистой шиидхэбэри баталан абаһан байха юм.

Г. Бадмаев.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

Таряа хуряалга ба бэлэдхэлгэ

СТАВРОПОЛЬ. Ставропольско колхознигуудай нүхэр Сталинда бэшэһэн бэшэг соо Старо-Марьевска районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз болбол шэниисэ тариһан бүхы талмай дээрэһээ гектар бүхэнһөө 130 пүүд орооһо хуряаха уялга абаһан юм. Колхознигууд өөрынгөө уялга дүүргэбэ. Үсэгэлдэр комбайнернууд звеньевой Просковья Ивановнагай участогай 30 гектар талмай дээрэһээ таряа хуряажа дүүргэбэ. Хуряаһан таряагаа шэгнэхэдэнь гектар бүхэнэй 165 пүүд шэниисэ хуряагдаһан байба. Мүн тэрэшэлэн бусад участогуудһаа энээнһээ доошо бэшэ таряа колхоз суглуулжа байна. Зургаа мянган пүүдһээ дээшэ эрхим һайн орооһон элеваторта эльгээгдэбэ.

ЧИКМЕНТ. Урда Казахстанай колхозууд улаан ашаануудые эмхидхэжэ байна. Пахта-Аральска районой хүдөө ажахын түрүү артельнүүд 275 тэмээн ашаанууд, 12 морин ашаанууд ба 30 автомашинануудые эмхидхэжэ, 12 мянган пүүд шэлэгдэмэл шэниисэ бэлэдхэлгын пунктда асарба. Энэ улаан ашаануудта хабаадалсаһан колхознигуудай олониинь тарьяатушаалгаар гүрэнтэеэ сүм тоособо. Тэрэшэлэн Сарыгачска районой бэлэдхэлгын пунктда орооһо тушаалга эдэбхитэйгээр ябажа байна. Үсэгэлдэр 20 колхозууд улаан ашаагаар 37.500 пүүд шэниисэ энэ пунктда асаржа гүрэндэ тушааба.

ВИННИЦА. Винницкэ районой «Новая жизнь» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд энэ жэлдэ тарьянай үндэр баян ургаса ургуулба. Эндэ гектар бүриһөө 19 центнер хара таряа ба 22 центнер шэниисэ хуряан абаба. Винницкэ область соо түрүү «Новая жизнь» колхоз гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ.

Белоруссида электричествын хүсөөр таряа сохихонь

МИНСК. Белоруссиин колхозуудта таряа сохилгын пунктнуудые электрификацилха бэлэдхэл ябуулагдажа байна. Колхозно электорстанцинуудһаа тиимэ пунктнууд хүртэр шэнэ лининүүд табигдажа, моторнууд ба хубаарилгын аппарадууд бэлэдхэгдэжэ байна. Республикын районуудта хэдэн арбаад электрофикацированна шэнэ тогууд түхеэрэгдэжэ дүүрэнхэй. Минск областиин Сталинай нэрэмжэтэ ба «Новый Шлях» гэжэ хүдөө-ажахын артельнүүдтэ таряа сохилгын томо пунктнууд бэлэн болонхой. Таряа хуряалгын түлэг үедэ электричествын хүсөөр таряа сохилго болбол тэндэ удэр һүнигүй үргэлжэлхэ юм.

Гомельскэ, Полейсскэ ба Бобруйска областьнуудай томонууд колхозуудта электрифицированна тогууд түхеэрэгдэжэ дүүрэнхэй. Һаяар республикын хүдөө ажахын артельнүүдтэ таряа сохилгын үшөө 100 пунктнууд электрифицировалагдаха юм. Иимэ пунктнуудай тоо үнгэрһэн жэлэйхидэ орходоо гурба дахин нэмэгдэхэ байна.

Хүдөөгэй кино-театрнууд

СМОЛЕНСК. Смоленщинын тосхонуудаар 55 дугуйдаг кинопередвижканууд ба 10 стационарна түхеэрэлгэнүүд хүдэлмэрилнэ. Кинопередвижкэнүүдынь «Золушка», «Крейсер Варяг» ба бусад фильмнүүдые харуулна.

Колхознигууд болбол өөһэдынгөө гайхамшагта нютагайхид тухай «Глинка», «Адмирал Нахимов» гэжэ фильмнүүдые угаа ехэ һонирхолтойгоор харанад.

МҮНӨӨДЭР УҺАН-СЭРЭГЭЙ ФЛОДОЙ ҮДЭР

Манай флот улам хүсэтэй болог лэ!

Сусаршагүй зоригтоной десант

…ско Союзай хоер дахин герой Вик…лаевич Леонов гэгшын командал… …ай даалгабари гүйсэдхэгшэ таг…ай отряд 1944 оной декабриин … дайшалхы операци гүйсэдхэ…раха гэжэ байба. Нэгэдэхи ста… старшина Михаил Калаганский … нойр хүрэжэ үгэнэгүй. Теэд ун… аргагүй һэн. Юуб гэхэдэ, нэгэдэ…йто далайн шуурган «гэнжэһээ …» газаа, землянкын саана гал… хашхаржа байба, хоердохеор, тии… болонгүй походто гаралган болохосо … дээрэһээ старшинагай толгойдо эл…онуут хойно хойноһоо һубарил…жо байба.

…р тархяа залгиһан,—гэжэ стар… һанана,—муухай һалхи шуурган … Хамаагүй. Иимэ һүни тэдэ но…—фрицнүүдтэ һанагшыень лэ … байхабли..:»

…секундын тэды нам хүм болохын … хүнэй түргэн алхалан ойртожо … дуулдаадхиба. Тэрэдары зем…үүдэн наагдажа, отрядай коман…рган орожо, хажуугаарынь һалхин …н эбхэрэн оролсоно.

…ршина! Хүнүүдээ бодхоо! Энэ да…ламнай,—гэжэ командир саб яб…халажархеод гарашаба.

…болгты,—гэжэ Калаганский хонгео …р командална. Унтажа байһан мат…нь бултадаа залд гэлдэн. Хүсэтэй …р дороһоо гэнтэ түлхюулһэн …р һүрэлдэн, сөбхоролдон болошоно..: …үүдынь бага ябасараа да…ража, Крестовый гэжэ хушуу … ошоно. Табан бал хүсэтэй һалхин … долгинуудые бүлгюулан һэжэрнэ.

…шье харюу буудалга эхилжэ. …ан удаан үргэлжэлнэ. Хожомдожо …ноһон дайсанай прожекторэй гэрэл … харанхые жүһэн зуралзажа, ка… …ай хажуугаар гүйнэ.

…үүдайнгаа аалидхатай хамта мат…хойн хүйтэн уһаруу һүрэнэд. … хүйтэн уһанһаа бэенүүдынь аг…уря хаха ташана. Тииһээр дадажа … хамаагүй болошоно.

…арьедэ гараад һэмээхэн саашаа … Тэндэ гэнтэ дайсанай полковой …д буудалга хэнэ.

…гты!—гэһэн старшина Кала… … команда дуулдажа, матросууд … Улам саашаа мүлхинэд. Ми…уян шуршаганалдан толгой … …алад гаран холо ошожо буунэ. … буудалга намдажа, матросууд … ябанад.

…шье, тэнһэшье гэрэлтүүлэгшэ ракетэ… дэшээ һүрэлдэжэ, отрядые алхам … шахуу һаатуулна. Дайсанда бэеэ …тин түлада матросууд байлдаанда … дайралдаһан телефонно утаһа…һалнагүй.

…гашагүй орьел торьел хабсагай…, гарташа, ябагдашагүй газараар … утаехэ бэрхэшээлнүүдые дабан, … урагшаа жүдхэнэд. Ябахань …гүй бэрхэтэй. Отряд болбол хоер …оо үлүү ябажа дайсаниие тойрон …нь гарана.

…сант болбол дайсанай артиллериин … хушууе эзэлжэ, өөрынгөө уһан … гол хүсэнэй хүрэжэ ерэтэр тэндэ …жаха—иимэ зорилготой байгаа. Энэ …гөө бэелүүлхын түлөө урдаа байһан дайсанай блиндажууд ба землянкануудые дабаха хэрэгтэй байба.

Проволочно хаалтануудые дабаад, отряд гурбан ондоо таһарна. Нэгэниинь зүүн мүр, нүгөөдэнь баруун мүр барина. Тиихэдэ старшина Калаганский ба хэдэн нүхэдтээ, дайсанай анхаралые татахын тула землянка руунь сэхэ ошоно.

Тэдэнэр гүнзэгы саһан соогуур шэмээгүйгөөр ба түргөөр дабхижа блиндажуудта хүрэнэ. Хоер тээгүүр гараһан нүхэдэйнгөө ойртохые хүлеэд гээд старшина угаа һэмээхэн ошожо часовойень нюхажархеод дайсанай землянкын утаанай хоолойруу хоер граната хойно хойноһоонь табижархина. Дүлиирмэ хүндэ абяан нэрьешэнэ. Фрицүүд хоро эдиһэн арьяатануул шэнгеэр улилдан, хашхаралдан гадар хубсаһагүй гүйлдэн гаранад. Хүрэжэ ерэһэн манай морягууд тэдэниие тулган буудажа, хадхажа эхилнэ. Гэнтэ дээрээ ортоһон дайсан мүртэй эсэргүүсэл хэжэ шадангүй иишэ тиишээ гүйлдэнэ.

Тэдэнэрэй үсөөхэниинь амиды үлэжэ полярна һүниин харанхыруу тонилһон байха.

**

Амиды үлэжэ Крестовый гэжэ хушуун дээрэ бэхижэһэн бүлэг морягууд хадаа дайсанай хүсэтэ шэрүүн атакануудые шэн зориггойгоор харюулна. Эзэлһэн газараа тэдэнэр хоер хоног соо хамгаална. Гурбадахи хоногтоо өөрынгөө штурмовой авиацин дэмжэлгэ абажа, гол хүсөөрөө контрдобтолгодо ороно.

Зохид үеын болохотой хамта ахалагша лейтенант Змеев окоп сооһоо гүйн гарахынгаа тэндэ дайсанай зүгрүү занган хонгео шангаар командална:

— Эхэ оронойнгоо түлөө, Сталинай түлөө, ахадүүнэрни урагшаа!

Инаг хайрата командирайнгаа уряа дуулаһан матросууд тэрэ дороо «Ура» хашхаралдан окопуудһаа ниидэһэн шэнгеэр һүрэлдэн гаража, дайсантай гар тулалдаа хэнэ. Дайсад тэсэнгүй диилдээд гүйлдэнэд.

Шлюпкэнүүдтэ багтажа ядатараа һуугаад Петсамо порт уруу ошохоор хүдэлжэ байһан немецүүдые дайсанай зениткээр буудажа байха зуураа, старшина Калаганский хашхарна:

— Байзагты, галзуу нохойнууд, хэзээшье амиды тонилхогүйт!

Бута һамна сохигдоһон дайсан 170 үхээрэй, 62 шархатагшадаа, олон ехэ буунууд, пулемедууд ба бусад хэрэгсэлнүүдээ хаяад ошобо.

Отряд болбол дайсаниие Крестовый хушуунһаа далайруу хаяжа өөрынгөө уһан сэрэгэй гол хүсэнүүдтэ Лионхамари портдо десантаар орохо дүүрэн арга-боломжо олобо.

Эхэ оронойнгоо түлөө старшина Михаил Георгиевич Калаганский иигэжэ байлдаа һэн.

Мүнөө баатарлиг моряк түрэлхи Улан-Үдэ городтоо бусажа ерэнхэй. Тэрэнэй үбсүүндэ Улаан тугай хоер орден, Ушаковай медаль, «Советскэ Заполярипе хамгаалһанай түлөө» медаль, Германиие ба Японие илаһанай түлөө медальнууд толорно.

К. Наумов.

***

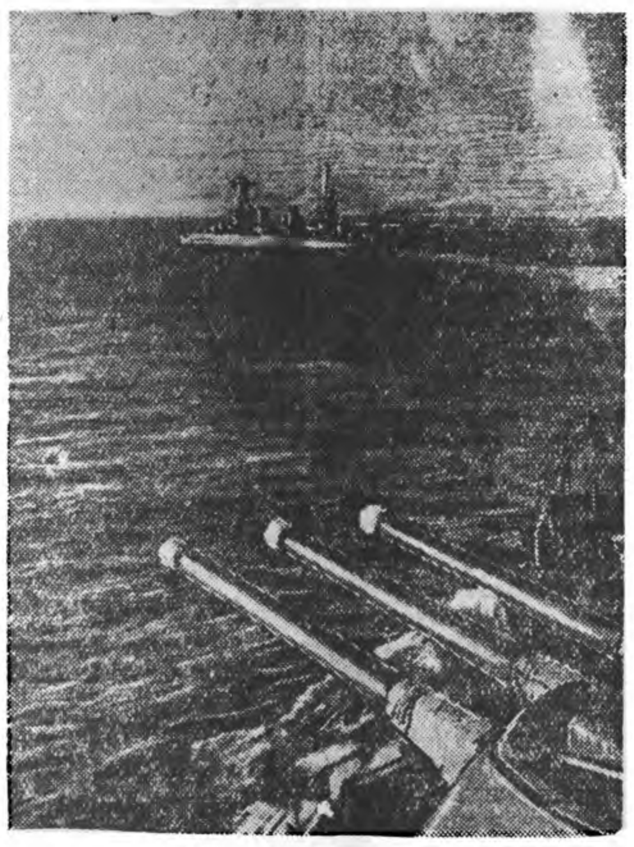

Хара далайн флодой корабльнууд дайшалхы һуралсал хэжэ ябана.
П. Савченкын фото (ТАСС-эй фотохронико)

Шираб НИМБУЕВ.

Корабль

Дошхон һалхин аашална,
Далайн уһы тэшхүүлэн.
«Одон» корабль саашална,
Мушхуу утаа хиидхүүлэн.
Улам саашаа тамарна,
Долги хамха бутарган.
Омог тугынь толорно,
Улаан гэрэл бадарган.

Долгин долгео намнана,
Үүлэн үүлэе намнана.
Һалхин улам аашална,
«Одон» корабль саашална.
Холодон... тэндэ тобойно
Далай, тэнгэриин хоорондонь,
Тодохон тугынь улайна,
Далай, наранай хоорондонь.

Номгон далай дээгүүр...

Номгон далай... Номгон далай дээрэ нэгэтэ ниидэһэн гү, али тамарһан хүн тэрэниие хододоо мартадаггүй. Тэрэ манай эндэһээ хэдэн мянган километр холо байбашье, намда тон дүтэ шэнги һанагдадаг. Мүнөөшье, хүсэтэ долгинуудаа эбхэрүүлэн, орьелон бусалжа байна бэзэ...

Би 1940 оной июнь һарада Улаан Армидаа алба хэхээр мордоо бэлэйб. Теэд минии уһан сэрэгэй флотдо ошохо тон ехэ дура-хүсэлтэй байһандам, намайе Тихоокеанска флот эльгээһэн юм. Уданшьегүй намайе агаарай хүсэнүүдэй авиационно мэргэжэлтэдэй һургуулида эльгээбэ.

Һургуулияа дүүргэжэ, воздушна стрелок-радист гэһэн нэрэзэргэтэй болоһоо байнаб. Тиин намайе Тихоокеанска флодой агаарай хүсэнүүдэй нэгэ частьда эльгээһэн байгаа.

Оронойнай баруун хилэ дээрэ дайн байлдаан эхилжэ, манай частиин хэдэн нүхэд тэндэ хабаадалсахаяа ошонод. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай фронтнууд дээрэ манай частиин хүмүүжүүлһэн летчигууд нүхэд Балашов, Бадюга, Гачиев Демидов, Шкоруба ба бусадта Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгогдоһон юм.

Империалистическэ Японитой дайн байлдаан эхилнэ. Энэ дайнда би эдэбхитэй хабаадалсааб.

Ракета... Бидэ агаарта дэгдэн гарапабди. Манай самоледдудай ниидэһэн зүг — Урда Сахалин байгаа. Уданшьегүй Сахалинай эрье харагдана. «Атакада бэлэдхэхэ!» гэһэн команда эскадрилиин командир үгэнэ. Агаарта японецуудай самоледдууд үгышьеһаа, газарһаа зенитнэ пушкануудаар забда залигүй буудана. Самоледдоймнай дээрэ, дорошье һомонууд тэһэрнэд. Бидэ бомбодохо газартаа — Маока город тээшэ сэхэ ниилэбэбди.

Хэдэн арбаад минута болоод байхада бомбоео хаяжа, японецуудай сэрэгэй обьектнүүдые бута сохеод, гэдэргээ бусаа һэмди.

Саашадаа манай часть 70 дайшалхы ниидэлгэнүүдые хэжэ, дайсанда тон ехэ һандаралнуудые хэһэн байгаа. Би эдэ ниидэлгэнүүдтэ холо ниидэлсэдэг һэм. Уданшьегүй манай часть гвардейскэ нэрэзэргэтэй болоһон, хэдэн олон летчигууд правительствын үндэр дээдэ шагналнуудта — орден ба медальнуудта хүртэһэн байха юм. Тэдэнэй дунда би оролсоһон байгааб.

Д. Цыренов.

**

Ленинско-Сталинска комсомол—Уһан-сэрэгэй флодой шеф

Советскэ Союз хадаа уһан далайн агууехэ держава мүн. Эхэ оронойнай хизааргүй ута хилынь 2 океанаар ба 14 далайнуудаар угаагдадаг. Тэрэ хилыень Уһан-Сэрэгэй Флот херхоор хамгаалан байна.

Ленинскэ комсомол Уһан-Сэрэгэй флодой шеф юм. Олон жэлэй туршада манай советскэ залуушуул түрэл флодтоо тон ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэр өөһэдөө Уһан Сэрэгэй Флодто алба хэхые хододоо эрмэлзэдэг, уһан сэрэгэй һургуулинуудта эдэбхитэйгээр һуралсадаг байнад. Тэдэниие заха хизааргүй океанууд, далайн бэрхэшээлтэй ба һонирхолтой ажабайдал татана.

Манай республикын комсомолецууд улаантугта Амурска сэрэгэй флотилиие шефтээ абанхай юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ республикымнай комсомолецууд сэрэгэй корабль байгуулхын түлөө мүнгэн зөөри суглуулһан байна. Тэрэ корабльяа Амурска флотилида үгэһэн байгаа.

Манай Уһан-Сэрэгэй Флот үни урдаһаа гайхамшагта баатарлиг түүхэтэй. Агууехэ ород арад Ушаков, Нахимов, Макаров мэтын толотомо илалтануудые түйлаһан суута флотоводецуудые үгэһэн байха юм. 1905 ондо хэһэн броненосец «Потемкинай» экипажай баатаршалга хэзээдэшье мартагдашагүй.

Советскэ засагые тогтоохо тэмсэлдэ уһан сэрэгэй флодой революционно матросууд большевистскэ партиин ударидалга доро революциин түрүүшын зэргэдэ ябалсаһан юм. 1917 оной агууехэ октябрьска штурмын үдэрнүүдтэ балтийска морягууд Ленинградай хүдэлмэришэдтэй хамта Ленин ба Сталинай харюусалгата даалгабаринуудые бэелүүлээ. Энэ үдэрнүүдтэ «Аврора» крейсер Зимний дворец уруу шэглүүлһэн өөрынгөө пушкануудаар агууехэ социалистическэ революциин эхилһэниие тэмдэглэһэн байгаа.

Гражданска дайнай эсэстэ манай флот тон муу байдалтай болоод байгаа һэн. Тэрэ үедэ флодойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тухай парти ба правительство болбол онсо анхаралаа хандуулһан байна. Флодые бэхижүүлхэ хэрэгтэ ленинскэ комсомол тон ехэ үүргэ дүүргэһэн юм. Комсомолой уряалаар хэдэн мянган эрхим комсомолецууд уһан сэрэгэй флодто алба хэхээр мордоо бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалха агууехэ дайнай эхилхэ үедэ—манай флодой олонхи офицернууд комсомолой эльгээһэн хүнүүдһээ байгаабшуу. Хүндэ хүшэр дайн байлдаанай үедэ уһан сэрэгшэдэй харуулһан баатаршалга айхабтар ехэ. 1941 оной намар немецүүд Севастополиие дайлан абахые хүсэжэ байба. Тиихэдэ, севастопольско табан матросууд политрук Фильченкын ударидалга доро өөһэдыгөө гранатануудаар тойруулан уяад, немецкэ танкнууд доогуур уһаһан байха юм. Тиигэжэ тэдэнэр өөһэдынгөө ами наһые Эсэгэ оронойнгоо түлөө үгэһэн байнад.

Уһан сэрэгшэд болохо Советскэ Союзай геройнуудай дунда—ленинскэ комсомолой хүмүүжүүлһэн 300-аад геройнууд бии юм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ уһан сэрэгэй флодой 75 мянгаад комсомолецууд орденууд ба медальнуудаар шагнагдаһан байна. Хэдэн олон морягууд—комсомолецууд дайн сэрэгэй үедэ рядовой матросуудһаа офицернууд болоҗо гараһан байнад. Тэдэнэр хуурай газарта гаражашье абьястайгаар дайлалдаһан юм. Жэшээлхэдэ, Московско «Калибр» гэжэ заводой слесарь Виктор Леонов уһан доогуур тамаралтын һургуули эршэмтэйгээр дүүргэжэ, моторист болоод, подводно лодко соо ябалсаһан байгаа. Теэд, дайнай һаяхан эхилээд байхада, хуурай газарай фронт дээрэ командованиин захиралтаар гаража, суута разведчик болоһон юм. Немецко-фашистска эзэмдэгшэдые хайра гамгүй сохижо, харюусалгата даалгабаринуудые үнэн сэхээр дүүргэһэнэйнгээ түлөө Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэдэ хүртэһэн байна. Мүн японско агрессорнуудтэй болоһон дайнда героизм харуулһанайнгаа түлөө Леонов хадаа Советскэ Союзай хоердахин герой гэһэн нэрэзэргэдэ хүртэһэн юм. Рядовой матросһоо капитан хүртэр ургаһан Московско комсомолец Леоновой дайшалхы зам иимэ байна. Теэд энэ ганса бэшэл. Иимэ жэшээнүүд манай советскэ флодто хэдэн олон байдаг.

Мүнөө флодой комсомолецууд-залуушуул Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн байлдаанай үедэ олоһон дайшалхы дүй дүршэлөө амгалан сагай байдалда батадхажа байнад. Мүнөө үеын техникээр зэбсэгжүүлэгдэһэн дайшалхы корабльнуудые хүтэлхэ ябадал тиимэ бэлэхэн хэрэг бэшэ. Иимэһээ уһан сэрэгэй морягуудай дээдэ эрдэм мэдэрэлтэй байхань лабтай. Дайшалхы ба политическэ һуралсалнуудта флотско комсомолецууд үлгэр жэшээ харуулна. Энээниие 2 жэлэй туршада хэдэн мянгаад флодой комсомолецуудай ВЛКСМ-эй ЦК-гэй хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан ушар гэршэлнэ гээшэ.

Эрэлхэг нэтэрүү һургуули болбол эрхим һайн амаралта, наада зугаа хэрэглэдэг. Теэд, матросуудһаа хүхюутэй хэн байхаб. Тэдэнэр дайшалхы һургуулиин хажуугаар, тон хүхюутэй, комсомольско бусалма зүрхэтэй хүнүүд болоҗо шададаг.

Алба хэжэ байһан хуушан матросууд шэнэ ерэһэн матросуудые тон хүндэтэйгөөр хүлеэдэг. Тэдэниие өөһэдынгөө кораблиин дайшалхы замтай танилсуулдаг, кораблиин орео бэрхэ техникые шудалха хэрэгтэ бодотоор туһалдаг юм.

Морягуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шефскэ хүдэлмэри ехэхэн удхашанартай. Корабльнуудта үдэр бүри фабрика заводуудһаа, колхоз совхозуудһаа, комсомольско комитедүүдһээ, комсомолецууд-залуушуулһаа хэдэн олон бэшэгүүд ерэжэл байдаг. Эдэ бэшэгүүд хадаа залуу матросуудые сэрэгэй эрдэм улам үсэдөөр шудалхые уряалдаг байна.

Уһан сэрэгэй флодой үдэрые флодой комсомолецууд дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ түйлаһан өөһэдынгөө амжалтануудаар угтанад. Фабрика заводуудтай, колхоз совхозуудтай бии байһан шефскэ харилсаагаа улам шангадханад.

Ленинскэ комсомолой уһан сэрэгэй флодые шефтээ абаад байһан ушар айхабтар ехэ удхатай. Тиимэ хадаа манай флот илагдашагүй байна гээшэ.

К. Хамаганов.

СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Флот

Вице-адмирал Ю. ПАНТЕЛЕЕВ

…июлиин 27-до советскэ арад зон Уһан-Сэрэгэй Флодой үдэрые һайндэрлэхэ байна. Энэ һайндэр хадаа 1939 ондо советскэ правительствын ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолоор «ССР Союзай Хүдэлмэришэн Тариашанай Уһан-Сэрэгэй Флодые байгуулалтынуудалнууд ба тэрэнэй урда байһан …лгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ ажалшан … ниитые гульдхаха зорилгоор» тогтоогдоһон байна. Тэрээнһээ хойшо советскэ уһан сэрэгэйхид дайшалхы корабльнуудые яажа хэрэглэдэгээ, дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлдээ ямар амжалта түйлаһанаа советскэ арадта энэ … рапорталдаг байна гээшэ.

Манай советскэ Эхэ орон—агууехэ далайн держава мүн. Хоер океан ба 14 далайнууд тэрэнэй эрьеые угаан байдаг. Манай үргэн тала дайдаар 108 мянган … горхонууд урдадаг. Советскэ Союзай территори дээрэ хэдэн арбаад томо томо … нуурнууд бии. Далайнууд, нуурнууд ба гол горхонууд, океанай, далайн ба гол горхоной уһан зам болбол манай оронойн ажабайдалда тон ехэ удхашанартай. СССР-эй 65.000 километр гүрэнэй хилын 47.000 километрынь океан ба далайнууд болодог. Советскэ Союзай океанай ба далайн хилын утань дэлхэйн бүмбэрсэгэй экваторһаа ута болохо юм.

Социалистическэ гүрэнэй интересүүдые херхоор хамгаалан, Советскэ Союзай зэбсэгтэ хүсэнүүд байна. Тэрэнэй нэгэ таһаршагүй хубинь Уһан Сэрэгэй Флот болоно. Манай арад далайе эртэ урдын сагһаа хойшо дуралдаг байгаа. Ородой Уһан Сэрэгэй флот хэдэн олон илалтануудаар … өөрынгөө түүхэтэй юм. Теэд, уһан сэрэгэй флодой хүсэ шадалынь советскэ засагай 30 жэлэй туршада айхабтар ехэ … болообшуу.

Залуу советскэ республика өөрынгөө флодые шэнээр бии болгожо эхилһэн юм. 1921 ондо Ленин ба Сталинай үүсхэлээр ВКП(б)-гэй X съезд «...сэрэгэй Улаан флодые бии болгохо ба бухэжүүлхын тула бүхы хэмжээ абаха» гэжэ тогтоогоо һэн. Энэ түүхэтэ тогтоол Уһан Сэрэгэй Флодые байгуулха хэрэгтэ тон шухала үүргэ эзэлһэн байна.

Нүхэр Сталин уһан сэрэгэй флодые байгуулагша ба тэрэниие зоригжуулагша мүн. 1939 оной июлиин 27-до уһан сэрэгэй флодой үдэрэй хүндэлэлдэ Кремль соо болоһон уулзалга дээрэ нүхэр Жданов хадаа «Советскэ Союзай уһанай зэбсэгтэ хүсэниие ба ехэ флодые байгуулха хэрэгэй түрүүшын үүсхэгшэл ба тэрэниие эмхидхэгшэнь нүхэр Сталин болоно» гэжэ хэлэһэн байгаа.

Хэрбээ, гражданска дайнай һая дүүрээд байхада Советскэ Союз эмдэрхэй һандархай 200-аад элдэб корабльнуудһаа бүридэһэн гансахан балтийска флодтой байгаа, һаа, мүнөө Эхэ оронойнгоо бүхы уһан хилэ шадар Хойто зүгтэ, Балтийска ба Хара далайнуудта, Номгон океанда, эрэлхэг хүсэтэ флодтой болонхой. Тэрээнһээ гадна бидэнэр Амурска, Дунайска, Каспийска, Днепровско сэрэгэй флотилинуудтай байнабди.

Ородой суута адмиралнууд Ушаков, Нахимов, Лазарев, Макаров ба матросууд Кошка, Удалой, гражданска дайнай геройнууд Маркин, Железняковуудай дайшалхы заншалые үргэлжэлүүлэн, советскэ уһан сэрэгшэд Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайн байлдаанай үедэ дайсадаа уһан дээрэшье, уһан дорошье, агаарташье, хуурай газарташье хайра гамгүйгөөр сохижо араа. Тэдэнэй дайшалхы баатаршалгануудые нүхэр Сталин өөрынгөө приказууд соо нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэһэн байна.

Дайнай түрүүшын үедэ, дайсанай Ленинград руу шэглэн галзууржа байхада, Балтиин далайн морягууд, Таллин, Ханко, Моонзундскэ ольтирогууд дээрэхи өөһэдынгөө базануудһаа үсэд шанга оборонохэжэ, фашистска арминуудай тон ехэ хүсэнүүдые өөһэдтөө һамааруулан, тэдэнэй Ленинградые «түргэн саг соо» эзэлэн абаха түсэбые эбдэһэн байна. Ленинградые хамгаалһан 900 үдэрэй туршада хуурай сэрэгшэдтээ хамта Балтийска морягууд дайлалдаһан байна.

1944 ондо Улаан Армяар хэгдэһэн сталинска сохилтонуудай нэгэниинь Ленинград шадар дайсаниие сохиһон сохилто мүн болоно. Энэ сохилто хадаа Балтийска флодой туһаламжатайгаар Ленинградска ба Волховско фронтнуудаар хэгдэһэн юм.

Дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ Севернэ флодой морягуудай дайшалхы хэрэгүүд эхилһэн юм. Тэдэнэр хуурай газарай хүсэнүүд ба авиацида туһалжа, Мурманска ба хойто зүгэй бэшэ шухала пунктнуудые эзэлхэ гэһэн дайсанай түсэбые эбдэжэ, тэдэниие удаан сагай оборонодо орохые баадхаа һэн. Севернэ флот хадаа манай сэрэгэй флангые далай тээһээ хамгаалжа байһан, союзнигуудай порт ба СССР хоерые холбожо байһан далайн замые хамгаалһан ба дайсанай далайн харгы замые эбдэжэ байһан байгаа. Тэрэнэй сохилтонуудай хэды шанга байһые 115 мянган тонно хэмжүүртэй 17 немецкэ транспортнуудые далайруу шэнгээһэн нэгэ подводно лодкын жэшээһээ элитэ харагдана. Подводно лодкын командир Лунин дайсанай 16 корабльнуудые ба транспортнуудые шэнгээгээ, мүн «Тирпиц» гэжэ немецкэ линкорые торпедировалһан байна. Севернэ флодой летчигууд 100 гаран пароходуудые шэнгээгээ һэн. Хуурай газарай сэрэгэй ба уһан сэрэгэй хамтарһан сохилгын ашаар үрөөр тэндэ байһан фашистска группировка үй бута сохигдожо, Печенгын районһоо намнуулһан ба манай сэрэг Норвегиин хилэдэ хүрэжэ ошоһон байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалха агууехэ дайнай үедэ Черноморско флот хэдэн олон хатуу туршалгануудые дабан гараба. Черноморско флодой морягууд Советскэ Армиин сэрэгшэдтэй хамта Одесса ба Севастополь герой-городуудые хамгаалалгада тон ехэ үүргэ эзэлһэн байна. Советскэ уһан сэрэгэй базануудай хэдэн шэнээн үсэдөөр хамгаалан тулалдаһые иимэ жэшээ элитэ болгоно. Одессые 69 үдэрэй туршада Приморско арми ба Хара далайн морягууд хамгаалаа һэн. Одессын дүтэ шадар гансахан Румыниин 20-оод дивизи баригдаа бэлэй. 250 хоног үргэлжэлһэн Севастополиие хамгаалха дайнда германска армиин эрхим арминуудай нэгэниинь үй бута сохигдоһон байгаа. Теэд. Севастополь нэлхэй дээрэ хүсэтэ хэрэм байгаа гэжэ немецкэ хэблэлэй бэшэһэниинь гайхалтай бэшэ.

Тихоокеанска флот ба Улаан тугта Амурска флотили хоер Советскэ Армиин Дальне-восточно частьнуудтай суг империалистическэ Японитой болоһон дайнда дайлалдажа гараа. Тэдэнэр Советскэ Армиин сэрэгшэдтэй хамта Сейсин ба Расинда байһан японецуудай далайн базануудай гарнизонуудые үй бута сохео, японецуудһаа Сахалин, Лахасусу, Фугдин, Сансин, Харбин ба бэшэ городуудые сэбэрлээ. Дальне-Восточно хоердохи фронтын сэрэгүүдэй Курильска ольтирогуудые ба Урда Сахалиниие эзэлхэ хэрэгтэ туһалаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалха агууехэ дайнай үедэ манай сэрэгэй флотилинууд бага бэшэ үүргэнүүдые дүүргэжэ гараа. Ленинградые хамгаалалгада Улаан тугта Ладожско флотилиин морягууд өөрынгөө шэн зоригые харуулаа. Тэдэнэр дайсадаар тойруулагдаад байһан городые Ладожско нуур дээгүүр оронтойнь холбожо шадаһан байна. Ленинградай блокадын үдэрнүүдтэ энэ харгы айхабтар ехэ үүргэ эзэлээ һэн. Тиин, Ладожско Флотилиин морягууд 900 мянган хүнүүдые ба 1.080.000 тонно ашаае дайсанай дүтэ шадар зөөжэ шадаһан байна.

Дайн байлдаанай үедэ бии болгогдоһон Волжско флотили Сталинградай героическэ хамгаалагшадта сэрэгүүдые, буу зэбсэгүүдые абаашаха ябадалые хангаһан байна. Тэдэнэр корабльнуудайнгаа артиллериин хүсөөр фашистска сэрэгүүдые үй бута сохидог һэн.

Днепровско флотилиин морягууд Украина ба Белоруссида болоһон дайнуудта эршэмтэйгээр хабаадалсаа. Хойшодоо Советскэ Арминуудтай суг дайлалдан, Шпрее мүрэн хүртэр ошожо, Берлиниие абаха тулалдаанда советскэ сэрэгүүдтэ эршэмтэйгээр туһалһан байна.

Украинска гурбадахи фронттой хамта Дунайска флотилиин корабльнууд Белградые сүлөөлэлгэдэ ба Будапешт, Вена городуудые абалгада хабаадалсаһан байгаа.

Амурска флотилиин морягууд дайн байлдаа хэһээр Амур, Уссури, Сунгари мүрэнүүдээр 700 гаран километр ябаһан байна. Тэдэнэр Маньчжуриин хэдэн арбаад городуудые японецуудһаа сэбэрлэхэ хэрэгтэ манай сэрэгүүдтэ туһалаа һэн.

Дайнай үедэ манай уһан дээрэхи ба уһан доорохи корабльнууд, далайн авиаци дайсадай 3.000 корабльнуудые шэнгээһэн байна.

Дайн байлдаанай үедэ баатаршалга харуулһан 507 морягууд ба летчигуудта Советскэ Союзай Геройн нэрэзэргэ олгогдонхой. Мүн дайнай үедэ уһан сэрэгшэд 300 мянга тухай орден ба медальнуудта хүртэһэн байна.

Үнгэрһэн дайнай үедэ советскэ уһан сэрэгэй хүсэнүүд гал дүлэн соо шалгалта барижа, бүри хатуужаа. Дайнай үедэ гитлеровскэ уһан сэрэгэй флот үй бута сохигдоһон ба һүүлдэ бүри үгы хэгдэһэн байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалха агууехэ дайнай манай гайхамшагта илалтаар түгэсөөд байхада, уһан сэрэгэйнгээ флодые саашалань хүгжөөхэ асуудал мүнөө табигдаад байна гээшэ. Советскэ Союзай сэрэгэй ба экономическэ хүсэ шадалай хэдэн шэнээн хүсэтэй байһанһаа Советскэ Армиин ба Уһан Сэрэгэй Флодой дайшалхы хүсэ шадалынь дулдыдаха байна.

«Советскэ арад хадаа өөрынгөө флодые бүри хүсэтэйгөөр харахые хүсэнэ. Манай арад флодтоо шэнэ дайшалхы корабльнуудые ба шэнэ базануудые бии болгохо» гэжэ нүхэр Сталин 1945 ондо уһан сэрэгэй флодой үдэртэ дашарамдуулһан приказ соогоо заагаа һэн. Манай Эхэ оронной интересүүд хадаа уһан сэрэгэй хүсэнүүдэй бүри ургахые ба бэхижэхые, дэлхэй дээрэхи флодуудай дунда хүндэтэ һуури эзэлхые эринэ.

Советскэ арад зоной агууехэ оролдолго-хүсэлөөр хүреэлэгдэһэн уһан-сэрэгшэд социалистическэ державын уһан сэрэгэй хүсэ шадалые бүри дээшэнь үргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлнэ. Тэдэнэр манай оронной уһан далайн хилэнүүд дээрэ херхо часовойнууд болоҗо, дайлан абаһан амгалан байдалые ба советскэ хүнүүдэй зохеохы ажалые хамгаалан байна.

Флодой үдэр советскэ арад зон СССР-эй гүрэнэй интересые газар дээрэ ба далай дээрэ хангахаар өөрынгөө хүсэ шадалые демонстрировална гээшэ. Ленин ба Сталинай партиин ударидалга доро манай арад энэ зорилгые бэелүүлхэнь лабтай.

А. ФАДЕЕВ

Залуу гварди

(Арбан хоёрдохи булэгһөө отрывок)

Хүнүүд хорин мянган лье уһан доогуур тамардаг, шэнэ газарнуудые олодог, хүн зонгүй олтирог дээрэ ошоод, ажабайдалдаа хэрэгтэй бүхы юумэеэ өөһэдынгөө гараар шэнэзэр бии болгодог; дэлхэйн эгээл үндэр уулануул дээрэ гарадаг; хүнүүд үүлгэрхэнөө һара дээрэшье ошодог; һалхинда найгалзан байгаа мачтынгаа үзүүр өөдэ абиржа байгаад, уһан далай дээрэ аймшагтай һалхи шуургантай тэмсэдэг, далайн амитадай өөхэ тоһо хэһэн бочконуудаа абхэрэн байгаа долгинууд соо адхажа ябаад, уһан доорохи орьеэл шулуун хабсагайнууд доогүүр тамардаг, хүнүүд аман соогоо хара туулган һөмо хатанги хабдартай хэлэн дээрээ эрьелдүүлэн, ангажа тулижа ябаад, океан далайе һамаар гаталдаг; сүл хооһон газарай халуун һалхи дабажа гарадаг, абарга могойнуудтай, ягуарнуудтай, крокодилнуудтай, арсалангуудтай, заануудтай тэмсээд, тэдэнине илажа дарадаг. Хүнүүд хадаа ашаг олзын тулада гү, али өөрынгөө ажабайдалые түбхинүүлхын тулада, али ушаралта ябадалда шунаһан дээрэһээ, али үнэн сэхэ хани нүхэдэй хоорондохи мэдэрэл гаргаһан дээрэһээ, али аюулда ороод байһан нүхэр басагаяа абархын тулада. Үгышье һаа мэтил өөрынгөө ашаг туһын тулада бэшэ, харин—Ливингстон, Амундсен, Седов, Невельской гэгшэд шэнги — хүн түрэлтэнэй зол жаргалай тулада, Эхэ оронойнгоо алдар солын тулада, дэлхэй дээрэ эрдэм ухаанай хэтэ мүнхэдөө гэрэлтэн мандахын тулада эдэ баатар ябадалнуудые гаргадаг.

Тиихэдэ хүнүүд дайн сэрэгтэ ямар баатар ябадалнуудые гаргадаг гээшэб! Хүнүүд мянгаад жэлдэ байлдадаг. Хэдэн мянгаад хүн дайн байлдаануудта өөһэдынгөө нэрэнүүдые алдаршуулһан байна. Ши дайн байлдаагүй иимэ сагта түрэхэ золтойш! Шинии зол жаргалтай байхын түлөө толгойгоо табиһан дайшадай хүндэтэ хүүр дээрэ бууралж үбһэ ногооной ургажа байгаа газарта ши ажаһуунаш. тэрэ агууехэ ударнуудта ябаһан полководецуудай алдар суу мүнөө хүртэр сууряатана. Һүниин час тухай мартажа тэдэнэй намтар түүхэнүүдые уншахадшни, похоэто дуулаһан дуундал алдаар, шинии бодолдо эрэлхэг зориг ба хүсэл шадал түрүүлнэ. Тэдэ хүнүүдэй шанжэ түхэлые халуужа абахын тулада дахин дахин уншахые хүсэнэш, тэдэнэй портредүүдые зуранаш,—Үгы юундэ худалаар хэлэхэ юм, зурана бэшэш, портредүүдыень саарһан дээрэ тэрэлтүүлжэ буулгаад, һүүлдэнь зөөлэхэн хара карандаш эли тодоор гарахын тула хэлэнэйнгээ хаб хара болотор шүлһэдэжэ байгаад, тэдэнээ буданаш. Тэдэ портредүүдшни мүнөө хүртэр шинии унтари дээрэ хадаатай байна.

Тэдэ хүнүүдэй ажал хэрэг ба баатар ябадалнууд шинии үедэ ажабайдал олгоо, хүн түрэлтэнэй ухаан бодолдо хэтэ мүнхэдөө оршохо. Теэд, эдэ хүнүүд хадаа, шамдал адли, простой хүнүүд ха юм. Михаил Фрунзе, Клим Ворошилов, Серго Орджоникидзе, Сергей Киров, Сергей Тюленин..: Зүб даа энэ рядовой комсомолецын нэрэ. хэрбээ өөрыгөө харуулжа шүдиһэн байгаа хадань, эдэ нэрэнүүдтэй зэргэлээдшье байжа болохо байгаал. Үнэндөө эдэ хүнүүдэй ажабайдал ямар дура сэдьхэл татамаар, ямар юрэ бусын байгаа гээшэб. Тэдэнэр хаанта засагай подпольедо үзэһэн байна. Тэдэнине хойноһоонь мүрдэжэ, түрмэдэ һуулгадаг ба хойто зүг уруу. Сибирь худар сүлэдэг байгаа, гэбэшье тэдэнэр дахин дахин тэрьелжэ. дахин байлдаанда ородог һэн. Серго Орджоникидзе сүлэлгэһөө тэрьелһэн бэйна. Михаил Фрунзе хоер удаа сүлэлгэһөө тэрьелээ һэн. Сталин зургаа дахин сүлэлгэһээ тэрьелһэн юм. Тэдэнэй хойноһоо түрүүшээр ганса нэгэн, удаань зуугаад мянган, удаань миллион хүнүүд ябадаг һэн. Сергей Тюленин хадаа подпольедо орохо хэрэггүй болоһон сагта түрэһэн байна. Хаанаһааншье тэрьелээгүй, тэрьелжэ ошохо газаргүй. Һургуулиин хоердохи дабхарһаа һүрэжэ буугаашань мүнөө болохоо тон тэнэг ябадал байһаниинь элитэ. Тэрэнэй хойноһоо гансал Витька Лукьянченко ажабайдал тээшэ ябана.

Гэбэшье, этигэлээ баража болохогүй. Хойто мүльһэтэ океанай дайдые хушаһан хүсэтэ мүльһэнүүд «Челюскинай корпусые бяса таташан байна. Энэ кораблиин бижаганаан тэрэ һүни бүхы орон дотор дуулдахадаа аймшагтай бэлэй. Гэбэшье, хүнүүдынь хосоронгүй, мүльһэн дээрэ бууһан байна. Тэдэ хүнүүд абарагдаха гү гэжэ бүхы дэлхэй һонирхон байгаа һэн. Тэдэнэршье абарагдаһан юм. Һүргэл зүрхэтэй, баатар зоригтой хүнүүд дэлхэй дээрэ байдаг. Эдэнэр хадаа, шамдал адли, простой хүнүүд. Тэдэнэр саһа шуурган ба хүйтэн жабар соогуур һэтэ ниидэжэ, аюулда дайрагдаһан хүнүүдтэ хүрөөд, тэдэнине самолёдуудаараа зөөжэ гаргаһан байна,—эдэнэр Советскэ Союзай түрүүшын геройнууд.

Чкалов! Энэ хатаа мүн, шамдал адли, простой хүн, гэбэшье нэрэ алдарынь уряал боложо, бүхы дэлхэй дээрэ зэдэлһэн байна. Хойто полюс дээгүүр Америка ниидэлгэнь—хүн түрэлтэнэй үнинэй хүсэл! Чкалов! Громов! Тиихэдэ папанинецууд мүльһэн дээрэ!

Һанал хүсэл ба юрын ажал хүдэлмэри түгэс ажабайдал иигэжэ ябадаг.

Шамдал адли, юрын хүнүүд аад, урдань нэгэшье ном соо бэшэгдээгүй баатар ябадал гаргаһан, алдар суутай болоһон хүнүүд бүхы советскэ газар дээрэ, Краснодоншье үсөөн бэшэ Никита Изотовой, стахановай нэрые Донбасста, ганса Донбассташье бэшэ, хүн бүхэн мэдэнэ. Паша Ангелина, Кривоносой хэд гээшэб гэжэ захын пионер хөөрэжэ шадаха. Макар Мазай хэн гээшэб. Бүхы хүнүүд тэрээндэ хүндэтэйгөөр хандадаг. Эдэ хүнүүд тухай хэлэгдэһэн газар ,газетэнүүдһээ уншажа үгэ гэжэ эсэгэнь ходо гүйдаг, тиигээд һүүлтэнь удаан. ойлгогдошогүйгөөр хэршэгэнэдэг, хииганадаг, үбгэн болоһонһоо ба вагонеткэдэ даруулһандаа уйдана еһотой. Зүб даа, наһан соогоо ниилээн ехэ ажал хүдэлмэри үргэлжэ гараа, «үбгэндэ» бэрхэ болоо, мүнөө тэдэ хүнүүдэй зэргэдэ орожо шадахагүй гэжэ «үбгэн» Гаврила Тюленин Сережка хоер мэдэрнэд.

Эдэ хүнүүдэй алдар суу—Үнэн бодото алдар суул. Харин Сережка үшөө бага, һураха еһотой. Ехэ болоһон хойнонь хэзээ нэгэтэ эдэ алдар суу Сережкада ерэхэ. Гэбэшье Сережка хадаа Чкаловай гү, али Громовой баатар ябадалда адли, тиимэ баатар ябадалнуудые харуулжа шадахаар яһала болонхой, энээнээ өөрөө зүрхэндөө мэдэрдэг. Дэлхэй дээрэ ганса өөрөөһөөнь бэшэ хэншье энээниие мэдэдэггүй мулатай. Энэ һанал мэдэрэлтээ хүн түрэлтэнэй дунда гансаардаанти. Үнгэрхэдөө энэ шуран хүбүүн карманда мини ороходгүй юм аа гү, гэжэ зарим хүнүүдэй өөрыень хагахые заримдаа обеодог һэн.

Сережкын иимэ байхада дайн эхилһэн байна. Летчик болохын тулада сэрэгэй тусхай һургуулида орохо гэжэ хэдэн удаа һэдэлгэ гаргаашье хадань тэндэ абабагүй.

Һургуулиин һурагшад бултадаа полевой хүдэлмэридэ гарана. Харин урмаа хухарһан Сережка шахтда хүдэлхэ гэжэ ошобо. Хоер недели үнгэрөөд байхада забойдо орожо, ехэ хүнүүдтэй тэн нүүрһэ түгдэлдэг байба.

Хүнүүдтэ магтуулхаар иимэ амжалта хайшан гэжэ түйлаһанаа Сережка өөрөө мэдэнэгүй. Затагар хара болошоод, клеть cooһoo гарахадань гансал хурса нюдэниинь, жэжэхэн сагаан шүдэнүүдынь хара нюур дээрэнь ялалзана. ехэ хүнүүдээр хамта ябана, тиихэдээ тэдэнлээл адли; томоотой түбшэнөөр, найгарган гэшхэлнэ, душ доро ошоод эсэгэдэл адли, турьяна, хэршэгэнэнэ, хүл яюсэгөөр яаралгүйхэн гэртээ харина: гуталынь һангай байгаабшуу.

Гэртэхинэнэйнгээ обеллэһэн хойно, орой гэртээ ерэдэг һэн,—тиихэдэнь амяарайнь ёдеэлүүлдэг байгаа. Мүнөө ехэ хүн, бүдүүн эрэ, хүдэлмэришэн болонхой. Александра Васильевна пеэшэн cooһoон борщ шулэтэй шэрэм горшоог гаргаад, тэрэнээ аршуулаар хашажа, хоер булсагар гараараа тонгойлгожо, Сережкодо гэжэ миска соо дүүрэтэр шулэ юулэдэг һэн. Борщ шулэнһөөнь уурал бааяна, гэртээ бариһан шэниисэн хилээмэн хэзээ хэзээнэйхиһээ амтатайгаар һанагдана. Эсэгэнь хурса аад, һүлэмхи болоһон нюдэеэ булэнсэг нидхэ дороһоо ялалзуулан, һахалаа эмэрин, хүбүүгээ харана. Тиихэдээ, ханяанашьегүй, хииганашьегүй, хүбүүгээ хүдэлмэришэн хүн болоо гэжэ тоонгеор, Сережкотоео хөөрэлдэнэ. Хамаг юумэ хуу һонирхоно: шахта дээрэ ажал хэрэг ямар ябанаб, хүн хэдые гүгдэлнэб. Мүн зэбсэг багажа тухай, спецхубсаһан тухай асууна. Өөрынгөө байрын таһалганууд, булангууд, чуланууд тухай хөөрэһэндэл, нүүрһэнэй хэр доро байдаг тухай, газар доогуур хүндылһэн нүхэнүүд тухай, нүүрһэнэй үенүүд тухай, забойнууд ба гезенкэнүүд тухай хөөрэнэ. Нээрээшье үбгэн хадаа тэрэ районой бүхы шахтнуудта шахуу өөрөө хүдэлһэн ба хүдэлжэ шадахаяа болеод байхадаа бултыень нүхэдһөө асуужа мэдэдэг байгаал. Нүүрһэ абалга ямар зүг уруу хэр амжалтатай ябажа байнаб гэжэ мэдэдэг, яһархаг ута хургаараа агаар зуража, газар доро хаана нүүрһэ абажа байнаб, тэндэ юун боложо байнаб гэжэ хэндэшье хадань тайлбарилан хэлэжэ шадаха.

Сережка үбэлдөө гэртээ ерэжэ эдеэлэншьегүй, һургуулиһаан сэхэ хэн нэгэ нүхэртөө—артиллеристдэ, саперто гү, али минерто гүйжэ ошодог һэн; тиигээд һүниин арбан хоердохи час ябажа байхадаа нойроо хүрэн хүрэн, урогтоо бэлэдхээд, үглөөнэй табан часта буудалгын һургуули хэдэг газарта ошоод байдаг һэн, тэндэ ээлжээтэ сержант нүхэрынь өөрынгөө боецүүдтэй хамта винтовкоор гү, али гар пулемедоор буудуулжа һургадаг байгаа. Сережка хадаа ямаршье боецһээ дутуугүйгөөр винтовкоор, наганаар, маузераар, ТТ-гээр, дектяревска гар пулемедоор, «магсимаар», ППШ-гээр буудадаг, граната ба гал гарадаг холисотой бутылкануудые шэдэдэг, бэедээ окоп малтажа шададаг, өөрөө минэ һомоллог. минэ табижа ба хуряажа шададаг, бүхы дэлхэйн гүрэнүүдэй самолёдуудай байгуулга мэдэдэг, авиабомбо һүнөөжэ шададаг һэн,—тиихэдэ Сережкотой хамта эдэ бухэнниень Витька Лукьянченко хуу хэлсэдэг байгаа, энэ хүбүүе Сережка ябаһан лэ газартаа дахуулжа ябадаг юм һэн, тэрэнь Серго Орджоникидзедэ гү, али Сергей Кировтэ Сережкын өөрөө ямараар хандадагтал адли жэшээтэйгээр, Сережкодо хандадаг байгаа.

Сережка бага хүбүүдэй тусхай һургуулида бэшэ, харин еһотой летчигуудай һурадаг ехэ наһатанай һургуулида орохо гэжэ энэ хабар үшөө нэгэ тон зүрхэтэй һэдэлгэ гаргаһан байна. Теэд, энэншье бүтээгүй һэн. Арай залууш, хойто жэл ерээрэй гэжэ хэлэһэн юм.

Энэнь тон ехэ урагшагүйдэл даа—летчигуудай һургуулида орохын орондо Ворошиловградай урдахи оборонительнэ бэхилэлгэ түхеэрэлгэдэ ошохо гээшэ бэрхэ. Гэбэшье, гэртээ бусажа ерэхэгүйб гэжэ шиидэһэн байна.

Сэрэгэй частьда орохын тулада хэды оролдолго, хэды арга шура гаргаа гээшэб! Өөрынгөө гаргаһан арга мэхын ба доро уналгын зуунай нэгэшье хубиие Надида хөөрөөгүй. Харин мүнөө дайн байлдаан. үхэл, айлган юун гээшэб гэжэ мэдэдэг болоо.

Сережа тон бүхөөр унтадаг байгаа, үглөөгүүр эсэгынгээ ханяахадашье һэрингүй —наранай аяар дээрэ гараһан хойно бододог һэн: бишихан таһалгынгаа сонхонуудай хаалтатай байгаашье хадань ставнинуудай забһараар шагааһан алтан гэрэлэй зурагархан туяагай ута пол ба юумэнүүд дээрэ тудаһаар багсаажа, хэды саг болоһыень мэдэдэг байгаа. Һэрин сасуул немецүүд үшөө ерээгүй байна ха юм гэжэ мэдэдэг байба.

Б. Санжин, Ж. Тумунов оршуулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Городской Хүндэлэлэй Дэбтэртэ» бэшэгдэһэн мяханай комбинадай эрхим стахановка нүхэр Залуцкая. Энэ нүхэр үдэрэйнгөө нормые 240—250 процент хүргэр ходоо дүүргэдэг юм.

В. Пановой фото.

Колхознигуудые культурна талаар хангахын түлөө

Кяхтын аймгүйсэдкомэй харгалдахи культурно-гэгээрэлэй таһаг (даагшань нүхэр Тронев) үбһэхураалгын үедэ колхознигуудые культурна талаар һайнаар хангахын тула бага бэшэ хүдэлмэри ябуулжа байна.

Мүнөө аймагай колхозуудаар уранһайханай самодеятельностиин 6 кружогууд эмхидхэгдээд хүдэлмэрилжэ байна. Мүн аймцентрын социалистическэ культурын байшангай драматическа кружок колхозуудаар ябажа, концерт харуулжа эхилээ. Энэ кружогойхид болбол аймагай бүхы колхозуудаар ябаха юм. Тэрэшэлэн аймцентрһээ 9 нүүдэл библиотекэнүүд хүдөө эльгээгдэбэ.

Б. Дымбрылов.

—o—

Библиотекые даагшын жэшээтэ хүдэлмэри

Баунтын аймагай центрын библиотекэ үнэхөөрөө культурна гуламта боложо шадаһан байха юм. Энэ библиотекын байшан хододоо гое һайнаар уралан шэмэгдэһэн, һаруул сэбэр байдаг. Урдань багша ябаһан нүхэр П. И. Козулина гэгшэ энэ библиотекые даагшаар 12 жэл хүдэлмэрилхэ зуураа, дүй дүршэл ба мэргэжэл шадабари ехэтэй болоһон байна. Козулина болбол уншагшадай эрилтые хүсэд хангахын тула ходоо оролдодог байха юм. Уншагшадай хэрэглэһэн номуудые һаадгүй олгуулжа үгэдэг, ямар ном уншахада хэндэ ямар ашаг туһа үгэхэ байһые заан хэлэжэ үгэдэг ба уншагшадай конференци саг сагта үнгэргэжэ байдаг.

Гадна нүхэр Козулина болбол библиотекынгээ фондые баяжуулхын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулдаг. 1941 ондо тус библиотекэдэ 6400 номууд байгаа һаа, мүнөө 13885 номууд тоологдоно. Энээнтэй хамта уншагшадайнь тоо хэдэн дахин олон болоһон байна. Һүүлэй мэдээнэй еһоор тэрэ библиотекэ 805 наһа хүсэһэн, 398 эдир уншагшадтай болонхой.

Хабарай тарилгын ба үбһэ хуряалгын туршада тус библиотекэ 37 нүүдэл библиотекэнүүдые эмхидхэжэ хүдөө колхозуудта эльгээһэн байна.

Иигэжэ нүхэр Козулина аймагайнтаа ажалшадай культурна хүмүүжүүлгэдэ сэг үргэлжэ эдэбхитэйгээр туһална.

В. Шнайдер.

США-да президентскэ һунгалтануудта бэлэдхэл

НЬЮ-ЙОРК. июлиин 23. (ТАСС): Хэблэлэй мэдээсэлэй еһоор, һаяхан Фресноде (Калифорния Штат) «президентскэ һунгалтануудта кандидат болгон Уоллесые дэбжүүлхэ ябадалые дэмжэхэ» зорилготойгоор тус Штадай 300 демократнуудай конференци болоо. Конференци болбол Калифорнидохи эхин һунгалтануудта илалта түйлахаар кампани эмхидхэхээр зоригтой. Тэдэ һунгалтанууд 1948 оной июнь соо болохо ба тэрэдэн дээрэ демократическа партиин национальна конференцидэ делегадууд һунгагдаха байна.

Уоллесые дэмжэхын түлөө Калифорния Штадтахи хүдэлөөн толгойлжо байһан Калифорния Штадай генеральна прокурор байһан Кенни гэгшын мэдүүлхэнь хадаа Фреснодохи конференци дээрэ Калифорния Штадай Центральна партиина комитедэй 50 шахуу гэшүүд байлсаа гэнэ. Уоллесые дэмжэһэн бүлэгүүд мүн бусад штадуудаар эмхидхэгдэхэ ба тэдэ бүлэгүүдэй түлөөлэгшэнэр баруун штадуудта Денвертэ октябрь соо конференци зарлахые харалана гэжэ Кенни мэдүүлбэ.

Фресноһоо «Нью-Йорк геральд трибюн» газетын мэдээсэлэй еһоор, хэрбээ демократическа партиин национальна конференци болбол демократическа партиһаа президентын кандидат болгон Трумэниие дэбжүүлээ һаань Уоллесэй тала баригшад демократическа партиһаа гаража болохо гэжэ конференци дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо Кенни гэгшэ тэмдэг үгөө. Саашадаа газетын мэдүүлхэнь ха «хоерпартийна» гадаадын ба литика хадаа Дьюи, Ванде Тафт гэдэг республиканецүүд һаа юугээршье илгаагүй «Хэрбээ демократическа па талые хүсэд хубилгажа, Уол тикые һайшаажа ба Уоллес дэбжүүлжэ шадаад байгаа һа тиимэ ушарта,—гэжэ Кенни нэ,—Рузвельтын талын —һу тээшэ дуратайгаар ошохо бай

Юнайтед Пресс агентствын ско корреспондент Вильсон га сэхэнь хадаа Фреснодохи конф рэ Уоллесые дэмжэһэн яб «Трумэниие һунгалгын перспек бусалтагүйгөөр хосоруулан гэнэ. Корреспондентын саашадаа хадаа демократическа партиин нэ конференцидэ ошохо ка делегатнуда Уоллесые дэмжэ гүйд илалта түйлаа һаань, тэр бусад штадуудаар тараха бай Трумэн Демократическа партиһа дат болгогдон дэбжүүлэгдээ һаа эй тала баригшад демократическ национальна конференцидэ байжа болохо ба Трумэниие ерсаха байна гэжэ Вильсон хэлэнэ. Иигэжэ таһаран һаал гурбадахи партиие байгуулха хүргэхэ гү, али үгышье һаа ха Трумэнай дахяад һунгагдаха угаа ехэ һаад тойбо татаха бай

„Маршаллай түсэб" түшаа американск хэблэл бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 22. (ТАСС) Вашингтонһоо абтаһан хэблэлэй мэдээсэлнүүдтэ «Маршаллай түсэб» гэдэгэй бури лэ ехэ бэрхэшээлнүүдтэй ушарһые тэмдэглэнэ.

Засагай газараар бии байһан этигэхэгүй байдалые мэдүүлэн Юнайтед Пресс агентствын корреспондент Шэкфорд гэгшын Вашингтонһоо бэшэхэнь хадаа: «Гүрэнэй секретариин уялгада Маршаллай 6 һара хэһэн ажал-ябуулгань мүнөөдэр үнгэрбэ. Тиин, тэрэ өөрынгөө «түсэбэй» орон соогоошье, мүн хилын саанашье элдэб бэрхэшээлнүүдтэй ушараад байһан мүнөө үеын фактнуудай урда байна гээшэ».

«Германиин ажаүйлэдбэриие һэргээн бодхоохо англичануудай ба американецуудай түсэбүүдтэ Франциин дурагүй байһанһаа эгээл гайтайхан бэрхэшээлнүүд бии болоно... Маршаллай дурадхалнуудые баруун Европодо абхуулха хэрэгые хангаха талаар өөртөө эдэбхи абаһан Англишье зангаа хубилгана» гэжэ Шэкфорд бэшэнэ.

Маршаллай түсэбтэ Англиин дураа гутанги болоһон ушар «Маршаллай түсэб» гүһа үзүүлхэ талаар Англида үлэмжэ һууринууд үгэнэгүй, харин Англи хадаа Европын бэшэ оронуудтай адлитуһаламжа абаха байна, гэжэ английска правительствын гэшүүдтэ американска түлөөлэгшын мэдүүлһэнһээ болоно ха. Мүн баруун Германиие һэргээн бодхоохо ябадал американска ударидалга доро, тэрэ тоодо англичануудай хиналтада байһан Рурэйшье орохые, американска түсэбэй хараалһые мэдэхэлээ тэдэнэй эрмэлзэлгэнь буураба ха гээд Шэкфорд бэшэнэ.

Шэкфордын хэлэһэнэй еһоор ба зүүн Европо хоерой хоорондо бии болгохые хүсэһэн американска нюурнууд мүнөө харин гансахан державануудай өөһэдынь хоорондо дая болошохые һаатуулхын тула дэржэ байна».

Тэрээнһээ гадна, правительс тэрэнэй гадаадын политикые хэрэгтэ конгрессэй мүнгэ һомол байһанда һанаашата болонхой ба Шэкфорд ба бэшэ корреспонденты дэглэнэ. Тиин. конгрессэй энэ байдалые болюулхын һэд июлиин 21-дэ гүрэнэй секретарь түлөөлэгшэдэй палатын гадаади гүүдэй комисситтай официальна уулзаба гээд бэшэгдэнэ.

Гэбэшье, Маршаллтай болоһон хадаа гүрэнэй департамент ба хоерой хоорондохи холбоое ба хэрэгтэ хандуулагдаһан бай шиидхэбэ.

«Крисчен сайенс монитор» га шингтонско корреспондент хадаа лай түсэб гэдэгые мүнөө үедэ олонинтын һанамжануудай ехэ зүбшөөнэгүй гэжэ гүрэнэй депа экспертнүүд мэдэрнэ гээд июлиин мэдээсэнэ.

Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй еһо нэй департамент болбол мүнөө нийтын һанамжануудта нүлөөлх гоор пропагандистска кампани түсэблэнэ гэжэ хэлэгдэнэ. «Н Таймс» газетэ хадаа гүрэнэй деп «бүхы орон соогоо хүмүүжүүлгын ни» ябуулхые һанаашална гэжэ

ООН-до Голланди болон Индонезиин хандалга

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 23. (ТАСС). ООН-эй секретариат болбол июлиин 21-эй тэмдэгтэй ба ООН-эй генеральна секретарьта адреслагдаһан ООН-дэхи голландска түлөөлэгшэ Хурьгонье гэгшын бэшэгые хэблэлдэ тунхаглахын зорилгоор дамжуулан үгөө. Тэрэ бэшэг соонь голландска правительство болбол Индонезидэхи «полицейскэ хэмжээнүүдые абаха» баатай болоһон хэбэртэйгээр баталагдана.

НЬЮ-ЙОРК, июлиин 23. (ТАСС) гэлдэр Индонезийскэ республикаһа абтаа, тэрэнь Аюулгүйн Соведэй хубаажа үгтэхэһөө урид тунхаглах гэжэ ООН-эй кругууд дотор нэд. Индонезиин хэрэгүүдтэ орол хай Нэгэдэмэл нацануудта хандаһа та тэрэ бэшэг соо бии гэжэ журн кругууд соо тухайлан хэлэгдэнэ.

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. Д. ЛУБСА

Хүдөө ажахын машинно-бүтээлгын Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай Московско экспериментальна завод болбол техническэ наукануудай кандидат Н. В. Фирсэвэй зохеоһон хартаабха хуряадаг шэнэ машиные бүтээн гаргаба. Энэ машина болбол нэгэ смена соо 2—2,5 гектар хартаабха малтаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хартаабха хуряалгын шэнэ машина.

В. Всрэновой фото. (ТАСС-эй фотохронико).

Республиканска радиодамжуулгын программа

Июлиин 27.

7.00—Моряgууд тухай дуун. 7.20—һүүлэй мэдээсэлнүүд. 7.45—Ород хүгжэмэй концерт. 8.00—Республиканска газетэнүүдэй материалнууд. 8.35—8.58—Советскэ композиторнуудай маршнууд ба дуунууд. 16.00—Опереттһээ фрагментнууд. 16.40-17.28 Үхибүүдтэ зорюулһан дамжуулга 19.00—Радиокомитедэй симфоническэ ансамбль советскэ композиторнуудай зохёолнуудые наадаха. 19.30—„Улаан тугта Амурска флотилитай Бурят-Монголой комсомольско организациин шефскэ холбоон" гэһэн темэтэй ВЛКСМ-эй Обкомой сэрэгэй хүдэлмэриие эрхилхэ секретарь М. Г. Калаганскиин выступлени. 19.45—Концерт 20.00—„Советскэ армиин үнэн туһалагша" гэһэн статья. 20.15—Концерт. 20.30—„СССР-эй уһан сэрэгэй флот" гэһэн темэтэй вице-адмирал Пантелеевай статья. (бурят-монгол хэлэн дээрэ). 20.50—21.30—Радиошагнагшадай захилаар концерт.

Июлиин 28.

7.00—Радиогимнастика. 7.20—һүүлэй мэдээсэлнүүд. 7.45 СССР-эй арадуудай хүгжэм. 8.00-Колхознигуудта зорюулһан дамжуулга (бурят-монгол хэлэн дээрэ). 8.15—А. И. Пришвинэй рассказууд. 8.35—8.58—Советскэ композиторнуудай зохёолнууд. 17.00—„Ленинскэ комсомол тухай хөөрэлдөөн" гэжэ үхибүүдтэ зорюулан дамжуулагдаха. 17.15—17.28—„Руслан ба Людмила" гэжэ оперохоо отрывогууд. 19.00—Хүгжэм. 19.15—ТАСС-эй материалнууд 19.30 Мендальсонай трио. 20.00—Ажаүйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулһан дамжуулга. 20.15—Вокальна концерт. 20.30—Ниитэ-политическэ темэтэй дамжуулга (бурят-монгол хэлэн дээрэ). 20.45—Концерт. 21.00—Колхознигуудта зорюулһан дамжуулга. 21.15—Хүгжэм. 21.30—һүүлэй мэдээсэлнүүд.

„ПРОГРЕСС"

«Пышка»

„ЭРДЭМ"

«Джульбарс».

Бурят-Монголой главаптекоуправлениин отделенидэ главна бухгалтер хэрэглэгдэнэ. Энээн тухай иимэ адресаар хандаха гэбэл: Ленинэй улицын 29, Каландарашвилли улицаһаа ороxo.

Шулуутайн леспромхозой ОРС *үргэлжэ хүдэлмэрилхын тула на бухгалтерые орлогшо, галтер, модошо дархашуул, дарьнууд, столярнууд, эдеэ бэл шэд ба магазиниие даагшад хэ тэй. Абтаһан хүдэлмэришэд тирaар хангагдаха юм. Энээниие мэдэхэ адресынь: „Бурят-монголлес" трестын УРС, нуудай таһаг, мүн сэхэ Шулуутайн Леспромхозой ОРС-до дажа болоно.*

Нютагай яжаүйлэдбэриин Министерствын һэеы дарадай фабрика болбол һэеы гутал хэхын тула приятинуудһаа, эмхи-зургаан һаа ба колхозуудһаа нооһо шэнээншье абаха байна. Энээн тухай иимэ адресаар даха: Улан-Удэ, Пристан улицын 10, үгы һаа город № 2 гэһэн телефоноор мэдэхэ.

Улан-Удэ станциин изоляционно-пропускной пункт санврач, фельдшер, дезинфект нууд, санитарканууд, кочегарн слесарьнууд, электромонтерн столярнууд ба моришод яар тайгаар хэрэгтэй. Абтагшад тирaар хангагдана. Иимэ адресаар мэдэхэ Улан-Удэ, Железнодорожная үглөөнэй 8 часһаа 5 час болтор

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ, Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80, зам. редактора —23, ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства—3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта—4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений—2-64 (2 зв.).

П—00402. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000